

ಕರಾವಂಜಿ

Karavanji

ಜುಲೈ

೧೯೬೦

ಸಂಪಾದಕರು
ಶ್ರೀ ರಾ. ಶಿ.

ಬರಹಗಾರರು :

ಶ್ರೀ ಹಾ. ರಾ.
ಶ್ರೀ ಬಚ್ಚ
ಶ್ರೀ ಕುಮಾರ್
ಶ್ರೀ ಬಿ. ನರಹರಿ
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀರಂಗ
ಶ್ರೀ ಡೂನು
ಶ್ರೀ ವಾಮದೇವ
ಶ್ರೀ ಅ. ರಾ. ಸೀ.
ಶ್ರೀ ಆರಾಮ್
ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶ್
ಶ್ರೀ ರಾಮಿ
ಶ್ರೀ ದಾಶರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್
ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಸುಮಾರು 60 ವರ್ಷಗಳಿಂದ
ಭಾರತದ ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ
ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ
ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನವು

ಪಾಲಿಮಾರ್
ವುಡ್ ಕೋಟ್

ಕಠಿಣ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗಿರುವ ಪೇಯಿಂಟ್

ಒಳಭಾಗದ ಮತ್ತು ಹೊರಭಾಗದ
ಮರ ಗಲಸಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಳೆ
ಇರುವಂಥಾದ್ದು
ಉಕ್ಕಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪಾಲಿಮಾರ್
ಸ್ಪೀಲ್ ಕೋಟ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ.

ಪಾಲಿಮಾರ್
ಲಸ್ಟ್ರಲ್

ಎಲುದಿನಾಣಿಯಂ ಪೇಯಿಂಟ್

ಕಠಿಣ ಪದಾರ್ಥಗಳಾದ ಗುಳ್ಳೆಬಿಂದು
ಜಾರಿ ಕಟ್ಟಾಡದಂತೆ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು
ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ.

be **BRIGHT** - say

JWT-SPW 552KAN

SHALIMAR PAINT, COLOUR & VARNISH COMPANY PRIVATE LTD.

CALCUTTA BOMBAY MADRAS NEW DELHI KANPUR

(ಬರ್ಮಾ ಮತ್ತು ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ರಫ್ತು ಮಾಡುವವರು)

ಸಂಪುಟ ೨೩

ಜುಲೈ ೧೯೬೦

ಸಂಚಿಕೆ ೪

ಕು ಹ ಕಿ ಡಿ ಗ ಳು

ಅಖಿಲಭಾರತ ಮೇಲೇರಿಯಾ ಕಾರ್ಯ ಕರ್ತರು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಟೋಪಿ
ಫುಡಾರಿಯ ಮನೆ ಮನೆಗೂ ಹೋಗಿ ಫಾಲಿಡಾಲ್ ಕುಡಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ
ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದರೂ—ಸುಳ್ಳಂತೆ !

* * * *

ಮಕ್ಕಳ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಜೆ ದಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಲು ಒಲವಿನಿಂದ ಜೋಗುಳ
ಹಾಡಲು ಕಳಿತಿದ್ದಾರೆಂತೆ.

* * * *

ಬೆಳಗಾಮಿನ ಕನ್ನಡಿಗನೊಬ್ಬನ ಮನೆಯ ಕಾಗೆಯು ಮುಂಬಯಿನ ಕಡೆ
ತಿರುಗಿ ಕಾಕಾ ಎಂದು ಕೂಗಿತಂತೆ !

* * * *

ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ತೆಗೆಸಿದ್ದ ತರಗತಿಯ ಪೋಟೋವನ್ನು ತೋರಿಸಿ
ಬೆದರಿಸಿ, ಸಚಿವರಿಂದ ಸುಂಕದಕಟ್ಟಿ "ಪರ್ಮಿಟನ್ನು"ನ್ನು ಗಿಟ್ಟಿಸಿದನಂತೆ,
ಚಾಲುಕು ಚೆನ್ನ !

* * * *

ಮೂರನೆ ಸಾಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ, ಕ್ಷೌರದ ಅಲಗುಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವರೆಂಬುದು ನಿಜವಲ್ಲವಂತೆ.

* * * *

ನಾಗಾಜನಾಂಗದ ನಿರಂಕುಶಪ್ರಭು—ಫೈಜೋ— ಈಗ ವಿಲಾಯ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಂತೆ !

—ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಷನರಿ ಸ್ಕಾಟ್ ರ—ಮಾನವ ಸೋದರ ಪ್ರೇಮದಿಂದ !!!

* * * *

ಮೊದಲ ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಅತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಬಡ ಅಳಿಯನನ್ನು ಚೇಳೊಂದು ಕುಟುಕಿತಂತೆ.

—ಚೇಳಿನ ತಪ್ಪು ! ಅತ್ತೆ, ಮಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲವೇ ? ಮೊದಲೇನೇ !!

* * * *

ಚೆಂಡಾಟದ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ' ಗೋಲ್ ' ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಆಟಗಾರನಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವವರಾರು ಎಂದೊಬ್ಬ ಕ್ರೀಡಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ—

—ಆಟವನ್ನು ಆಡಲಾರದ, ಅದಕ್ಕೇ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವ, ಜನಮೇ ! ಜಯ !! ಎಂದು ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡುವ ಕುರುಡರಿರಬಹುದೇ ?

* * * *

ತೊಂಭತ್ತರ ಪ್ರಾಯದ ರಂಗಜ್ಜಿಗೆ ಲಕ್ಷಾ ಹೊಡೆದು ಮಾತು ನಿಂತು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಮೊಮ್ಮಗ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ತಂತಿ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಗುಜು ಗುಜು ಆದಾಗ ಆಕೆಗೆ ಮಾತು ಬಂದು—“ ಬೇಡರೋ ! ಸುಖವಾಗಿ ನಾಯುಕ್ಕೆ ಬಡ್ತೋ ” ಎಂದಳಂತೆ.

* * * *

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಬಂಧಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ತುಂಬು ಕೆಲಸಗಳು ಸಿಕ್ಕ ಕಾರಣ ಅರಿತ ನುರಿತ ಲೇಖಕರು ಈ ಸಾರಿ ತಂತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಬಹುದಂತೆ !!

* * * *

ಅನಾಥ ಬಾಲಿಕಾಶ್ರಮದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿಯವರು ಚಂದಾವಸೂಲಿಗೆ ಆಳುದ್ದ ಬಾಳನ್ನು ಗೇಣುದ್ದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ, ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ನೋಟನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟವರು ಕೊಯಮತ್ತೂರಿನವರಂತೆ !

ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಬಂದ ಪತ್ರಗಳು

[ವರ್ಷ ಒಂದೊಂದರ ಅದಾಯ ವೆಚ್ಚಗಳ ತಪಶೀಲನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಅಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ಬಂದರೆ, ಅಪಾದಿತರ ಮೇಲೆ ತನಿಖಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀ ರೆಡ್ಡಿಯವರು ಹೇಳಿಕೆ ಇತ್ತೀದಾರೆ.]

* * * *

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ,

ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲೋಸುಗ ಈ ಕಾಗದವನ್ನು ತಮಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ೨೦ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮವರು ಒಂದು ಒಡವೆ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗೂಳಿ ಹಾಗೆ ಕೇರಿಲೆಲ್ಲಾ ಮೆರೀತಾ ಇದ್ದಾರೆ. “ತೌರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಕಂಗೆಟ್ಟು ನಾನೇನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ” ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮವರಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಉಕ್ಕುತ್ತಿದೆ. ವಜ್ರ, ವೈಡೂರ್ಯ, ಬೆಳ್ಳಿ ಭಂಗಾರ ಎಲ್ಲದರಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಗಿನಿಗಿ ಜವಹಿರಿ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತೌರಿಗೆ ಹೋಗ್ತಿನಿ ಅಂದ್ರೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ತಬ್ಬಲಿ ಯಾಗಲೇ ಎಂದು ಅಳುಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರೇ. ಅಷ್ಟು ಪ್ರೇಮ ಬಂದಿದೆ ಅವರಿಗೆ. ಈವಾಟೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಬಂದಿರುವುದು ನಿಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯ ಅನಂತರವೇ! ನಿಮ್ಮಿಂದ ನನ್ನ ಸಂಸಾರ ಉದ್ಧಾರವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೇ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿ.

ಹೊನ್ನಂಗಲ

ಕಾಂ. ಚೌಕ:

ನಿಮ್ಮ ವಿಧೇಯ,

ಮುನಿಯಮ್ಮ

* * * *

ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮಹಾಶಯರಿಗೆ, ಲಿಂಗಯ್ಯನಾಯ್ಕ ಮಾಡುವ ಅನೇಕ ಶರಣಾರ್ಥಿಗಳು. ನಾನೊಬ್ಬ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಬಡ ಮುದುಕ. ಸಣ್ಣ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಬಾಳು ನೂಕುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ದೂರದ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಬಚ್ಚೇನಾಯ್ಕ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ಹೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು ಅವನ ಮಗನನ್ನು ನನಗೆ ದತ್ತು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ಅವನ ಮಗ ಬಂದು ನನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ

ದೊಡ್ಡ ಮಹಡಿ ಮನೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಎಲೆಕ್ಷೆಕ್ಟ್
ದೀಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾಕಿಸುತ್ತಾನೆ ಭಾವಿ ತೋಡಿಸಿ ಪಂಪ್‌ಮಡಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ನಳ
ಬರೋಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಮುಪ್ಪಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ ದತ್ತುಮಗ ದೊರಕಿದ್ದು
ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆ. ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ
ನಡೆಸುತ್ತಾನಂತೆ. ತಾವು ಖುದ್ದುಬಂದು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಬೇಕು.

ದತ್ತುಕೊಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಹೆತ್ತ ತಂದೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ ?

ಶಿವ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಚೆಂದಾಗಿಟ್ಟಿರಲಿ.

ಹಟ್ಟಿನಾಯ್ಕನಪಾಳ್ಯ
ಮುಪ್ಪಿನೂರು

ಅಡ್ಡಬಿದ್ದ
ಲಿಂಗಯ್ಯ ನಾಯ್ಕ

* * * *

ಮಂಡಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ

ಮಾರಾಯ್ತೇ !

ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಎಂಟು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ದೇಶಸೇವೆಯನ್ನು
ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಇಳಿಪ್ರಾಯ ಬಂದಿದೆ. ದೇವರು ದಿಂಡರು
ಅಂತ ಚಪಲ ಮೂಡಿದೆ. ಹೊರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾ
ಅಂತ ಕಾಲಕಳೆಯೋಣ ಅಂತಿದ್ದೀನಿ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ
ಪತ್ರ ಇದರೊಂದಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೀನಿ. ದಯವಿಟ್ಟು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು.

ನಮ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಾಮಮೈಯ್ಯನಿಗೆ “ದೇಶಸೇವೆ ಮಾಡಪ್ಪ
ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ” ಅಂತ ಹೇಳಿದೆ. ಅವನೂ ಒಪ್ಪಿದಾನೆ ನಮ್ಮರಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇದ್ದ
ಬೆಂಬಲವೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೂ ಇರುತ್ತೆ. ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ಅವನ ಚಾಲೂಕು
ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದೇತಿಳಿಯುತ್ತೆ

ಈ ತನಕ ತಾವಿತ್ತ ನೆರವಿಗಾಗಿ ವಂದನೆಗಳು.

ಬೆಳ್ಳಂಗಡಿ
ಕರಾವಳಿಯತ್ತತ್ತ

ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಾಭಿಲಾಷಿ
ಭೋಗಪ್ಪ ಪೆಟ್ಟಿ

ವಿ. ಸೂ. ದೊಡ್ಡ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಹೇಳಿಕೆಯೋದಿದಮೇಲೆ ತಾವೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿ
ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ವೇಮ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಭೋ. ಪೆ.

* * * *

ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಕ್ಷದ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ
ಪ್ರಿಯರೇ !

ಇತ್ತೀಂದೀಚೆಗೆ ಪೂಜ್ಯ ರಾಜಾಜಿಯವರ ವಾದಕ್ಕೆ ಮನಸೋತಿದ್ದೇನೆ. ದೇಶದ
ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಈ ಮಾರ್ಗವೇ ಒಳಿತು ಎಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಅಹಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ದೇಶಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ, ದೀನದಲಿತರ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಆಸೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ.

ನನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀವು ಕೊಡುತ್ತೀರೆಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೂ ಒಂದು ವಿಷಯನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಬೇಕು ನೀವು.

ನಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳ ತನಿಖೆಗೆ ತಾವೂ ಎಂದೂ ಆರಂಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮೂಲ ರೂಪು ರೇಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಭರವಸೆಯನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಧೈರ್ಯ. ತುಂಬಾ ಜನ ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ

ಹಣದೊಡ್ಡಿ,
ಮುಂದಲೂರು ಪೋಸ್ಟ್.

ಜಾಮರೆಡ್ಡಿ.

*

*

*

*

ನಿಮ್ಮ ಅವಗಾಹನೆಗೆ

ಅವಕಾಶದೂರು,

ಬಾಳೂರಯ್ಯನವರು,

ಬಿ.ಎ, ಬಿ ಎಲ್.

ಸಂಜೆ ಪೋಸ್ಟ್.

ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು.

ಮಹನೀಯರೆ,

ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರ ಇಡುವ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಚೇರಿಯು ಬಹಳ ಅನುಭವ ಪಡೆದಿದೆ.

ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳು ಹೇಗೇ ಬಂದಿರಲಿ, ಯಾರೇ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿ, ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾನೂನು ರೀತಿಯಾಗಿ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಡುವ ಭಾರವನ್ನು ನಮಗೆ ವಹಿಸಿ. ನಾವು ನಾವು ಕೈಯಾಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ತನಿಖಾಧಿಕಾರಿಗಾಗಲಿ ಸಂಶಯವು ಕೂಡ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ದರ್ಜೆಗೆ ತಕ್ಕ ದಕ್ಷಿಣೆ—ಯಾರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ನಿ—ಮುಂದೆಲ್ಲಾ ಸುಖಜೀವನ ಗಾಡನಿದ್ದೆ ನಿಮ್ಮದೇ!

ಮರೆಯಬೇಡಿ ನಮ್ಮ ವಿಳಾಸವನ್ನು

ನಿಮ್ಮ ಸೇವಾಕಾಂಕ್ಷೆ,
ಬಾಳೂರಯ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು.

— ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ರುಜುಮಾಡಿದನು —

(ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪುರವರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾಪಣೆಗಳೊಡನೆ)

ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ರುಜು ಮಾಡಿದನು ;
ನಗುತ ನಗುತ ಮುನ್ನಿಫನು ನೋಡಿದನು !
ಹೆಜ್ಜೆಗಳೇಳಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿರೆ
ಸತಿಪತಿಯರ ವಿರಸವು ಮುಗಿದಿರೆ
ಕಿಕ್ಕಿರಿದಿಷ್ಟಮಿತ್ರರ ನಡುವೆ
ನಿಂತಿರೆ ಕೈಹಿಡಿದಾಕೆಯು ಸುಮ್ಮನೆ !
ಪತಿದೇವನು ರುಜು ಮಾಡಿದನು,
ಪೇನವ ಹಿಡಿದು ಮುನ್ನಿಫನು ನೋಡಿದನು.

ಗಡಿಯಾರವು ನಡೆದಿತ್ತು ; ಜನ ಕಾದಿತ್ತು ;
ಕಟ್ಟುಗಳೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಜ್ಯದ ಹೊಗೆ ಬೀರಿತ್ತು
ನ್ಯಾಯವ ಪಡೆಯಲು ನೆರದ ಜನಕ್ಕೆ
ಕಾನೂನಿನ ಪುಸ್ತಕ ಆಶೆಯ ತೋರಿತ್ತು.

ಲೈಟಿನ ಬೆಳಕಲಿ ಮಿರುಗುತ್ತಿರೆ ಕರಿಗಾನುಗಳು
ಮೊರೆದಿರೆ ವಾದ ವಿವಾದಗಳು
ರಂಜಿಸೆ ಇಕ್ಕೆಲದಲಿ ವಾದಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳು
ರಾಜಿನಾಮೆಯ ಅರ್ಜಿಯ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ
ಮುನ್ನಿಫನಿಗೊಂದ್ , ಡಿಸ್ಟ್ರೀಸಲ್ ' ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು !

ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು
ಕಿರುನಗೆ ಮುಖದಲಿ ಮೂಡಿತ್ತು !
ಜೀವನಾಂಶದ ಡಿಕ್ರಿಯೆ ಹೊಮ್ಮಿ
ಫೀಜು ಖರ್ಚು ಮೊತ್ತದಲಿ
ಎರುತ ಬಂದರೆ ಸಂಖ್ಯಾಪಂಕ್ತಿ
ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಆಗದು ಋಣವಿಮುಕ್ತಿ !
— ಎಂಬೀ ಅರಿವು ಮೂಡಿತ್ತು ಕೋರ್ಟಿನಲಿ
ಅಮೀನನ ಕಾಟದಲಿ.

ಕೈಹಿಡಿದಾಕೆಯು ಆದರು ಚಂಡಿಕೆ
ಸಂಸಾರವ ತೂಗುವ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ
ಅದನೆ ತಿನ್ನುವೆ ಕದ ತೆಗೆಯೆಂಬಂದದಿ
ಅತ್ತಿ ಮಾವಂದರ ಸಾಮೀಪ್ಯದಿ
ಗಂಡನು ರುಜು ಮಾಡಿದನು
ಕನ್ನಡಕವ ಉಜ್ಜುತ ಮುನ್ನಿಫನು ನೋಡಿದನು !

—ಹಾ. ರಾ.

ನೊದಲು-ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಂದು

—ಮಂತ್ರಿಣಿ-ಬೆಕ್ಕು ; ಹೆಸರು ಸರಸು—

ರಾಜೀವಪುರದಲ್ಲಿ ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುದ್ಧ ಪೌರ್ಣಮಿ, ಶನಿವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಗಲಭೆಯೋ ಗಲಭೆ! ಗುಜುಗುಜೋ ಗುಜುಗುಜು. ಕಾರಣ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮಾವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೨ ಗಂಟೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಊಟ ಮಾಡಿತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆ ಅಂದರೆ ಆಕೆಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಬೆಕ್ಕು ಹಾಲು ಕುಡಿದಿತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿನ ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣದ ಡಿಸ್ಟೆಂಪರ್ ಹಾಕಿದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಬೆಳ್ಳಿತಟ್ಟೀಲಿ ಹಾಲು ಹಾಕಿ, ಬಾದಾಮಿ, ಕೆಂಪು ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಸಜ್ಜೆ ಕರ್ಪೂರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹದವಾಗಿ ಬೆರೆಸಿ, ಸ್ವಯಂ ತಮ್ಮ ಅಮೃತ ಹಸ್ತದಿಂದ ಅಮ್ಮಾವರೇ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಬೆಕ್ಕು ಜಡವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಇತ್ತು. “ನೊರೆಹಾಲು ಸಕ್ಕರೆ ಸರಸೂ ನೀ ಕೇಳಿದಾಗ ಕೊಡುವೇನು” ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಆಕೆ ಹಾಡಿದಳು. ಆದರೂ ಬೆಕ್ಕು ಬೇಜಾರುಸಟ್ಟು ಕೊಂಡೇ ಪಿಳಿಪಿಳಿ ಕಣ್ಣುಬಿಡುತ್ತಾ ಬಿದ್ದೇ ಇತ್ತು. ವಿಲಾಯಿತಿಯಿಂದ ತರಿಸಿದ್ದ ಶೀಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ತುಂಬಿ ಕುಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಆದರೂ ಬೆಕ್ಕು ಕುಡಿಯಲೊಲ್ಲದು.

ಮನೆಯ ಬೆಕ್ಕು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವಾಗ ಆಕೆಯಾದರೂ ಹೇಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ!

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಪ್ರೌಢ ಯುವತಿಯರ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿಯವರು ಭೇಟಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಬಂದರು. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಳಿಗೆ ಸರಕಾರ ಒದಗಿಸಿದ್ದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜಿರಳೆ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕಾಟ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಮನೆ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿ ಡಿ ಡಿ ಟಿ ರೂಡಿಸಬೇಕು ಅಂತ ಆಕೆ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಏನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸಫಲವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಆಕೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಾಂಗಲ್ಯದಾಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಂದಿದ್ದಳು. ಬಂದ ದೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿತ್ತು. ಆಕೆ ಬಲು ಚೂಟೆ. ಬೇಗ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅದರ ಮೀಸೆಯನ್ನು ತಿರುವುತ್ತಾ, ಅದರ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಂಗೈ ಇರಿಸಿದಳು. “ಅಮ್ಮಾ! ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿ. ತಕ್ಷಣ ಇಲಾಜು ಮಾಡಿದರೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆ” ಎಂದಳು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿ.

ಮಂತ್ರಿಯಾಕೆ ಟಿಲಿಫೋನ್ ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ರಾಜೀವಪುರದ ಸರಕಾರ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಶಾಖೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಂತು. ಇದೇಂತಹಾ ಮಾದರಿ ಸರಕಾರ ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಯಾಕೆ ಗೊಣಗುಟ್ಟಿದಳು.

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಕಿಟಕಿಯಾಚೆಯಿಂದ ಮಂತ್ರಿಯಾಕೆಯ ಗೊಣಗುಟ್ಟುವಿಕೆಗೆ ಮಾದರನಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ, ಗಡವಾಚಿಕ್ಕಿನ ಗಂಟಲೊಂದರಿಂದ “ ಗೂರ್ ಸೇರ್ ” ಧ್ವನಿ ಗಡುಸಾಗಿಯೇ ಕೇಳಿ ಬಂತು.

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಬೆಕ್ಕು ಲಕ್ಕಂತ ಎದ್ದು ಕೂತಿತು. ಮಂತ್ರಿಯಾಕೆಯು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ಕೂತ ಬೆಕ್ಕು ಭಂಗಿತು. “ ಸೇರ್ ಗೂರ್ ” ಎಂದು ಒಮ್ಮೆ ಅಂತರಾಳದಿಂದ ಕೂಗಿತು. ಕಿಟಕಿಯತ್ತ ಹಾರಿ ಮಾಯ ವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಿಕ ಬಿಕ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.

“ ಅಯ್ಯೋ ! ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆಯೇ ಸರಸು ! ಹಾಳು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದೆ ಯಲ್ಲೇ ! ” ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಣಿಯು ಬೊಬ್ಬೆಯಿಟ್ಟಳು. ಸರಸು ನಾಮಾಂಕಿತ ಮಂತ್ರಿಯಾಕೆಯ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಹುಡುಕಿತರಲು ರಾಜೀವಪುರದ ಪೊಲೀಸ್‌ದಳ ; ಎನ್.ಸಿ.ಸಿ. ಗುಂಪು ; ಸೇವಾದಳ, ಎಲ್ಲವೂ ತೀವ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೨ ಗಂಟೆಯಿಂದ ಮೂರು ಗಂಟೆತನಕ ಗುಜು ಗುಜೋ ಗುಜು ಗುಜು ! ಗಲಭೆಯೋ ಗಲಭೆ ! ಮಹಡಿಯ ಸೂರಿನ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಸೀರ್‌ಗುರ್ ಕದನದ ಕಹಳೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಸೆರಗಿನಿಂದ ಗಾಳಿ ಹಾಕುತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿಯು ಕೂತು ಮಂತ್ರಿಯಾಕೆಯ ತಲೆ ಯನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಂತ್ರಿಯಾಕೆಯು ಅಸ್ಥಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದರು. ಬಾದಾಮಿಹಾಲು ತುಂಬಿದ ಘನುಘನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿತಟ್ಟೆಯು ಎದುರಿನಲ್ಲೇ ಕಂಗೊಳಿಸಿತಿತ್ತು ! ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ವಿಲಾಯಿತಿಯ ಹಾಲಿನ ಶೀಷೆ !!

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೩ ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಸು ಮಿಯಾಯ ! ಮಿಯಾಯ ! ಎಂದು ಪಲುಕುತ್ತಾ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹಾರಿ ಬಂದಳು. ನೆಟ್ಟಗೆ ಹಾಲಿನ ತಟ್ಟೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೊರ ಸೊರ ಹಾಲನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೆಕ್ಕಿ ಕುಡಿದಳು. ವಿಲಾಯಿತಿ ಶೀಷೆಗೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ, ಮುಂಗಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಶೀಷೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿದಳು. ತುಂಬು ಸಮಾಧಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತ ಒಡತಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಟಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದಳು, ಸರಸು, ಜ್ವರ ಬಂದ ಬೆಕ್ಕು, ಮಂತ್ರಿಣಿಯ ಆದರದ ಬೆಕ್ಕು. ಬಂಜೆಯಾಕೆಯ ಪ್ರೇಮ ಪುತ್ಥಳಿ, ಸರಸು.

ಮಂತ್ರಿಯಾಕೆಯು ಅನಂತರ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಾ ಊಟ ಮಾಡಿದಳು. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿಯೇ ತುತ್ತು ಕಲಿಸಿ ಉಣ್ಣಿಸಿದಳು.

* * * *

ಆರೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿಯ ಮನೆಗೆ ಎಲ್ಲ ರಿಪೇರಿಯಾಗಿ ಎರಡು ಹೊಸ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಯಾಗಿತ್ತು ಧನ್ಯವಾದ ಹೇಳಲು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿಯು ಮಂತ್ರಿಯಾಕೆಯ ಮನೆಯ ಮಹಡಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿದಾಗ, ನಾಲ್ಕು ಚಿಕ್ಕ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಗಳೊಡನೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಂತ್ರಿಯಾಕೆಯನ್ನು ಸರಸು ನೋಡುತ್ತಾ ಸಂತಸದಿಂದ ಮಲಗಿತ್ತು.

—ಬಚ್ಚ.

ಅನಂತರ—ಬುದ್ಧ ಪೌರ್ಣಮಿಯಂದು

—ಪಶುವೈದ್ಯ ಕಾಲೇಜು—ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಂ!—

ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುದ್ಧ ಪೌರ್ಣಮಿ ಶನಿವಾರ ಸಂಜೆ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಸುಸ್ತಾಗಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲ ದರ ಮೂರ್ತಿಯಂತಿದ್ದ ಮಹಡಿಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಮಹಡಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹತ್ತಿ ಹೋದರು.

“ಉಂಡರಾ, ತಿಂದರಾ, ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಧೂಳುಮಯವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರು ಕಾಯಿಸಿಕೊಡಲೇ, ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕಾಲು ಜಂಪು ಹಿಡಿದಿದೆಯೇ, ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಕಾಲು ಒತ್ತುತ್ತೇನೆ, ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀರು ಕಾದಿರುತ್ತೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರೂ ಕೇಳಬಹುದು ಅಂತ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದುರಾಸೆ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಮಹಡಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೋದರು.

ಸರಸೂನ ಸೋಫಾದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ, ತಾನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಂತ್ರಿಯಾಕೆಯು ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಸಪ್ಪಳವಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಲೆ ತಿರುಗಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡಳು. “ಈಗ ಬಂದ್ರಾ ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ ಅಂದ್ರೆ. ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ ಇವತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸರಸೂಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಏನು ಮಾಡಿದಳು ಗೊತ್ತೆ?”

ಎಂದು ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಂಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಬೆಕ್ಕಿನತ್ತ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಗಂಡನತ್ತ, ಚಂಚಲದಿಂದ ಚಲಿಸುತ್ತ, ಮಂತ್ರಿಯಾಕೆಯು ಆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಎರಡರಿಂದ ಮೂರರ ತನಕ ಆಡುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರಿಸಿದಳು.

“ಅಂದಹಾಗೇ ಒಂಭತ್ತೊವರೆಯಾಯ್ತಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರೆ! ಊಟವಾಯಿತೇ! ನಿಮಗೇನು ಅಂದ್ರೆ! ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು!! ದಾರಿಂದುದ್ದಕ್ಕೂ ಚಪ್ಪರಗಳ ತಳದಲ್ಲಿ

ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಬಗೆ ಬಗೆ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಿಸಿ ಕೆತ್ತು ತುಂಬಾ ಹಾರ ಹಾಕಿ ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆ ಊಟ ನಿಮಗೇಕೆ ಬೇಕು ? ” ಎಂದೂ ಅನುಸಲ್ಲವಿ ಹಾಡಿ ಮುಕ್ತಾಯ ಹಾಕಿದಳು.

ಅನಂತರ

ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು: “ಎಂತಹ ಮಾದರಿ ಸರಕಾರಾರೀ ನಿಮ್ಮ ? ಪ್ರಾಣಿ ಚಿಕ್ಕಿತ್ಸಾ ಶಾಖೆಯೇ ಇಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ! ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ದಯೆ ತೋರದೆ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಕರುಣೆ ಕಾಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇನಿಲ್ಲ !

“ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಪ್ರಾಣಿ ಚಿಕ್ಕಿತ್ಸಾ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಶುರುಮಾಡಿರಿ. ಪ್ರಾಣಿಚಿಕ್ಕಿತ್ಸ ಕರ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಆರಂಭಮಾಡಿಸಿ. ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರಾದರೂ ಉಳಿಯುತ್ತೆ. ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಹೇಳಲು, ನಿಮ್ಮ ವಂಶವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಸಲು, ಮಗುವೊಂದನ್ನು ಹೆರುವ ಪುಣ್ಯ ಪಡೆದು ಬಂದಿಲ್ಲ ನಾನು ! ಇದನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಚಿರಾಯು ವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ ” ಎಂದು ಬುಳು ಬುಳು ಅಳುಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದಳು.

ಹೆಂಗಸರು ಆತ್ಮಾಗ ಬಲು ಸೌಂದರ್ಯವತಿಯರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಅಹಂಕಾರ ತುಂಬಿದ್ದರಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಶೂನ್ಯವಾದುದರಿಂದಲೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು !

ಅಂತೂ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ, ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆಯ ಮಾತುಗಳು, ಅಳು ಕಾರಂಜಿಯೂ ಬಲು ಆಪ್ಯಾಯಮಾನವಾಗಿದ್ದುವು. ಸುಸ್ತಿಲ್ಲಾ ಪರಿಹಾರವಾದಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆಯು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ಹಸಿವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕಳಿತ ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣೊಂದನ್ನು ತಿಂದು ತಿರುಗಿ ಮಲಗಿದಳು. ಸರಸು ಈ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಮಲಗಿತ್ತು. ಗೊರಕೆಯು ಸೊರ್ಗೂರ್ ಅಂತ ನುಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಭಾನುವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮಂತ್ರಿ ಸಂಪುಟವು ಅವಸರ ಅವಸರವಾಗಿ ಸೇರಿತ್ತು. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇತ್ತ ಸೂಚನೆಯು ಅನುಮೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ತಿಂಗಳೆರಡರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಚಿಕ್ಕಿತ್ಸಕರ ಕಾಲೇಜೊಂದನ್ನು ಶುರುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಗಿತ್ತು. ಹೇಗೂ ಮಾನವ ಚಿಕ್ಕಿತ್ಸಕರ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜು ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಅದೇ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಚಿಕ್ಕಿತ್ಸಕರ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಶುರು ಹಚ್ಚಲು ಕಷ್ಟವೇನೂ ಇರಲಾರದು. ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರಾಯಿತು ಎಂದು ಮಾತುಕತೆಗಳೂ ಮುಗಿದುವು.

ರಾಜೀವಪುರದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕಚೇರಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ನಿರ್ಣಯ ಕೆಂಪು ಶಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಗುರ್ತಾಗಿ, ತುರ್ತಾಗಿ ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಐದನೆಯ

ದರ್ಜೆಯ ಕಾರಖಾನೆಯ ಅರ್ಧ ತಾಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ಕಾರಖಾನೆ ಸಹ ಹಾಕಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ. ಅವ ಮೂರನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ಸೂಪರಿಟೆಂಡರಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ. ಅವರು ಸಹ ಹಾಕಿ ಮುಂದೂಡಿದರು. ಎರಡನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ನೆಶ್ಯ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಸ್ವಲ್ಪ ನೆಶ್ಯದ ಧೂಳನ್ನು ಜೆಲ್ಲಿ ಸಹಿಹಾಕಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಿದರು. ಮೊದಲನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು ಸಹಿಹಾಕಿ, ಸೇದುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಗರೇಟ್ ಬೂದಿಯಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖುದ್ದ ತಾವೇ ಒಯ್ದು ಕೊಟ್ಟರು.

“ ರಾಜೀವಪುರದ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲೇ ಪ್ರಾಣಿ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕು. ಅದೇ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ, ಅಷ್ಟೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ, ಅದುವೇ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಲ್ಲಿ ಶುರು ಮಾಡಲೂ ಏನೊಂದೂ ಅಭ್ಯಂತರ ಕಾಣಬರುಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸ,-

ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಹತಾ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಾಣಿ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಹತಾಪದವಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಸಹಜವಾದುದು ಆದ್ದರಿಂದ ಬುದ್ಧಜಯಂತಿಯಂದು ಪ್ರಾಣಿ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರವು ಹುಕುಂ ಬಮೋಜಿಬ್ ಮಾಡುತ್ತದೆ.”

ಎಂದಿತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಂ. ಎಲ್ಲರ ಸಹಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದ ಹುಕುಂ. ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ನೆಗಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರೊಡನಿದ್ದ ಪ್ರಗತಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳೂ ದನಿಗೂಡಿಸಿದರು.

ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಂ ಹೊರಬಿದ್ದಿತು—ಸರಿಯಾಗಿ—

ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕಾಲೇಜು ಆರಂಭನಾಯಿತು. ರಾಜೀವಪುರದ ರಾಜಕೀಯವು ಸಂಘುಂ ಶರಣಂಗಚ್ಛಿತು.

—ಕುಮಾರ್.

ಆಯುಷ್ಯ ತೀರಿದಲ್ಲದೆ ಮರಣವಿಲ್ಲ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಹರಿದಲ್ಲದೆ ಮರಣವಿಲ್ಲ
ಮುಣತೀರಿದಲ್ಲದೆ ಅವಕೊಲ್ಲಲೊಲ್ಲ. ಅಂಜಲೇಕೋ ವೈದ್ಯನಿತ್ತ ಔಷಧಿಯು
ಸೇವಿಸಲು ಹುಂಜನಾಮರಿಯಂತೆ ಜಂಭದಲಿ ನೀನು ಮುಂಗಡಾ ಹಣವನ್ನು
ಕೊಟ್ಟರಾಗಕೂಡಲೇ ಕೂಡುವೆ ಕುಂಭೀಪಾಕವ.

*

*

*

*

— ದನಗಳ ಜಾತ್ರೆ —

ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ದನಗಳ ಜಾತ್ರೆಯ ಕೊನೆಯ ದಿನ. ಸಹಸ್ರಾರು ಮಂದಿ ಪಟ್ಟಣಿಗರು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಂದಿ ರೈತರು ಸೇರಿದ್ದರು. ಮುಕ್ತಾಯ ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವರದು. ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ನೂರು ಮೈಲಿಗಳ ಕಾರಿನ ಪ್ರವಾಸದ ದಣಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಜಾತ್ರೆಯ ವರದಿ, ರಾಜಧಾನಿಯ ಕಲಾವಿದರುಗಳಿಂದ “ಗ್ರಾಮ-ಸ್ವರ್ಗ” ಎಂಬ ನಾಟಕ ಮತ್ತಿತರ ಧನರಂಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮುಗಿದವು. “ಸಿದ್ಧನ ನಾಲ್ಕು ಹಸುಗಳು ಅವುಗಳ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ” ಎಂದು ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಸರಿ, ಉತ್ತಮ ರಾಸುಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನವಿನ್ನೋಗವೂ ಆಯಿತು. ಕೋಟಿನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ತಡಕಾಡುತ್ತ ಮುಕ್ತಾಯ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಎದ್ದ ಸಚಿವರು ದೊವ್ವನೆ ಕುಕ್ಕರಿಸಿದರು. ನೆರೆದವರೆಲ್ಲ ಟವಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡವಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ. ವಾಪ! ಆಪ್ತಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಭಾಷಣದ ಪ್ರತಿ ಬೇರೆ ಕೋಟಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿತ್ತು. ಕೂಡಲೇ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣಿನ ಶರ್ಬತ್ ತರಿಸಿದ್ದೂ ಆಯಿತು. ಅದನ್ನು ಗುಟಕರಿಸುತ್ತಾ ಸಚಿವರು: “ಇಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸೇರಿರುವುದು ನನಗೆ ಒಂದು ತರಹೆಯ ಕಷ್ಟಸ್ಥಿತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಗಂಟಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು. ಬಹುಮಾನಿತರು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ದನಗಳ ಆಹಾರ, ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತಿತರ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ರೈತ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ತರಹೆಯವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಆಶಯ. ಆದುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ಧೇಗೌಡರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅರಿಕೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ದೇಶಾವರಿ ನಗೆ ಬೀರುತ್ತ ಕೂತರು.

ಸಿದ್ಧ ಗಾಬರಿಬಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಇದುವರೆವಿಗೆ “ಸಿದ್ಧೇಗೌಡರೇ” ಎಂದವರಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ವೇದಿಕೆಯನ್ನೇರಿ, ಸಭೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, “ಸಚಿವರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಾನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಲು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹಸುಗಳನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಅಟ್ಟಿದರೆ ಅವು ಬರುವುದು ಮತ್ತೆ ಸಂಜೆಗೇ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಅವುಗಳು ಏನೇನು ತಿನ್ನುತ್ತವೋ ನನಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ತಿಳಿಯದು” ಎಂದವನೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟ.

ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಸಚಿವರು ಮೇಲೇಳಲಿಲ್ಲ.

—ಬಿ. ನ. ನರಹರಿ

ಫುಟ್-ಪಾತ

ಹೌದು, ಅದೇ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ನಾನು ಬರೆದದ್ದು 'ಪಾತ' ಎಂದೇ. ಹೇಳುವ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಚೌಎನ್‌ಲೈ ಅವರು ಎನ್‌ರೆಸ್ಟ್ ತಮ್ಮದು ಎಂದಂದಿನಿಂದ ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ನಂಬಬೇಕೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯದಾಗಿ, ಲೇಖಕರು ಮುದ್ರಕರು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ತಪ್ಪು ತಮ್ಮದು ಎಂದು—ಅಥವಾ, ಹೋಗಲಿ. ಏನೋ ಹೇಳಲು ಹೊರಟು ಮತ್ತೇನೋ ಹೇಳಿಕೆ ಹೊರಟಂತಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ನೊದಲಿ ನಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸೋಣ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ತರದ ರಸ್ತೆಗಳಿವೆ: ಒಂದು, ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ರಸ್ತೆ, ಇನ್ನೊಂದು ರಿಪೇರಿ ಆಗಬೇಕಿದ್ದ ರಸ್ತೆ. ಇವೆರಡು ಮುಖ್ಯ ವಿಧಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೂರನೆಯ ವಿಧದ ರಸ್ತೆಯೊಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ವರ್ಷದ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳೂ ಅದು ಚಾಲ್ತಿಯಾಗಿರುವುದು. ಅದನ್ನು ನಾವು ಆಟೊಮೆಟಿಕ್ ರಸ್ತೆ ಎನ್ನಬಹುದು; ಎಂದರೆ ನಡೆದಂತೆ ರಸ್ತೆ ಆಗುವುದು, ರಸ್ತೆ ಆಗಿ ನಡೆನಡೆದಂತೆ ರಿಪೇರಿ ಆಗುವುದು, ರಿಪೇರಿ ಆದಂತೆ ರಸ್ತೆ ಆಗುವುದು. ಅಂತಹದನ್ನೇ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಫುಟ್‌ಪಾತ ರಸ್ತೆ ಎಂದುದು. ಎಲ್ಲಿ 'ಫುಟ್' ಎಂದರೆ ಹೆಜ್ಜೆಯ 'ಪಾತ'ವಾಗುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯ ನಿರ್ಮಾಣವೇ ನಡೆದುಹೋಗುವುದು. ಇಂದಿನ ಡಿಮಾಕ್ರಸಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ರಸ್ತೆ ಇದು. ಇದನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸುವವನು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕನೇ. ಈ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೆ ತಳಿರು-ತೋರಣಗಳು ಬೇಡ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬರೆದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಓದುವುದು ಬೇಡ. ಇಂದು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ ನಾಳೆ ಮರೆಯುವ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೂ ಇದು ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರೆ ನೂರು ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ದಾರಿ ಇದು. ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ದಾರಿ ಇದು. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಎತ್ತಿದ ಕಾಲ (ಫುಟ್) ನ್ನು ಊರಲು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಜನಸಂದಣಿಯ ದಾರಿ ಇದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ದಾರಿಯ ಸಿಪಾಯಿಯು 'ಓ, ಫುಟ್-ಪಾತ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ' ಎಂದಾಗ ನಿಮಗೆ ಫುಟ್-ಪಾತ ಸಿಕ್ಕುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಡಿಮಾಕ್ರಸಿಗೆ ತಕ್ಕ ದಾರಿ ಇದು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದೆ. ಫುಟ್-ಪಾತ ಎಂದರೆ ಬರೀ ಫುಟ್‌ಗಳಿಗೆಯೇ ಮೀಸಲು ಅಲ್ಲ. ತರಕಾರಿ, ನಿಂಬೆ

ಹಣ್ಣು, ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್, ಪಂಚಾಂಗ, ಬೂಟ್ ಲೇಸ್, ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣ, ಜೇಬುಗಳ್ಳ-
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಇರುವುದು. ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರ ಕಾರು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬಹುದು,
ಕಾಫೀ ಭವನಕ್ಕೆ ಬಂದವರ ಸೈಕಲ್‌ಗಳೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬಹುದು, ಎಮ್ಮೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ
ಅಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನೂ ಕರೆಯಬಹುದು, ಬಸ್ಸಿಗಾಗಿ 'ಕ್ಯೂ'ಗಳೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಬಹುದು-
ಮತ್ತಿನ್ನೇನು?—ಹಾಂ, ಮೆರೆತೇಬಿಟ್ಟೆ, ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡೂ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯ
ಬಹುದು. ಅಂತೂ ಯಾವುದಕ್ಕಾದರೂ ಫುಟ್ ಎಡವುವಂತಿದ್ದರೆ ಸಾಕಲ್ಲವೇ ?

ಬೆಂಗಳೂರ ನಗರದ ಫುಟ್-ಪಾತ ರಸ್ತೆಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಅತ್ಯಂತ ಈಚಿನದಾ
ಗಿದೆ ಎಂದು ಸಂದೇಹ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಫುಟ್-ಪಾತಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು
ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಒಂದೇ ಫುಟ್ (ಅಡಿ) ಅಗಲ ಇವೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಬರೀ
'ಪಾತ'ಗಳಿಂದಲೇ ತುಂಬಿವೆ. ಬೇರೆ ಕೆಲವೆಡೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದವರು
ಮುಂದೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲ್ಲು-ಮಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಚಲ್ಲಿದಂತಿಲ್ಲ, ಬೇರೆ ಕೆಲವೆಡೆ ಒಬ್ಬರ
'ಫುಟ್'ದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ 'ಫುಟ್'ದ ಪಾತವಾಗುವಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿವೆ.

ಯಾವ ನಗರದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಫುಟ್-ಪಾತ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವ ವಿಶಿಷ್ಟ
ವಿಧಾನವೊಂದಿದೆ. ಇಬ್ಬರು ನಾಗರಿಕರು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸು
ವರು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ದೀಪದ ಪ್ರಕಾಶ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹರಡು
ವುದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ; ಉಳಿದ ಕತ್ತಲೆಯ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವ
ಜನಿಕ ಬೀದಿ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಟರ್‌ಕಾರ್, ಟ್ರಕ್, ಲಾರಿ,
ಜಟ್ಟಾ, ಸೈಕಲ್ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಓಡಾಟ. ಮಗ್ಗುಲದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗದೆ
ಈ ವಾಹನಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜನ ಓಡಾಡುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಫುಟ್-ಪಾತ ಎಂದು
ಹೆಸರು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಫುಟ್-ಪಾತಗಳು ತೀರ ಇತ್ತೀಚಿನವೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೇ ?
ವಾಹನಗಳಿಂದ ಜನ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರಲ್ಲವೆ ಫುಟ್-ಪಾತಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದು.
ಬೆಂಗಳೂರ ವಾಹನ ಸಂಚಾಲಕರ ಗುರಿ ರಾಮಬಾಣದಂತೆ ; ತಪ್ಪುವಂತಲೇ ಇಲ್ಲ.
ಹೀಗಾಗಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಪಾತವೆ ಇದೆಯಲ್ಲದೆ 'ಅಡಿಸಾತ'ವಿಲ್ಲದಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸುಂದರವಾದ ನಗರ. ಬೀದಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಗಿಡಗಳು ; ಈ ಗಿಡ
ಗಳೂ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವೃತ್ತಿಯವು. ಹಗಲು ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕನ್ನು ತಡೆದು ಹಿಡಿದಂತೆ
ರಾತ್ರಿ ಬೀದಿಗಂಬದ ದೀಪದ ಬೆಳಕನ್ನೂ ತಡೆದು ಹಿಡಿಯುವವು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ,
ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ನಗರಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಾರುಳ್ಳವರು ರಾತ್ರಿ ಕಣ್ಣು
ಕುಕ್ಕುವಂತೆ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಲೇಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿದ್ದಂತಿದೆ. ಆ ಪರಿ ಬೆಳಕನ್ನು
ಹಚ್ಚುವರೆಂದೇ ವಾಹನಸಂಚಾಲಕರಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಕೂಡ ಗುರಿ ತಪ್ಪದಂತೆ ಫುಟ್-ಪಾತ

ಗನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಲು ಶಕ್ಯವಾಗುವುದು. 'ಬೆನ್ನಟ್ಟುವುದು' ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿತು. ಅಂತಹ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ಮಿಯಾಗಿ ಫುಟಾಳಿನ ಪಾತವಾಗುವುದು.

ಟೆಲಿಫೋನ್ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಆಗಲಿ, ಆ ಕಂಬವನ್ನು ಬಿಗಿದಿದ್ದ ಡಿಡ ತಂತಿಗೇ ಆಗಲಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳಂತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತ ಹೈಡ್ರಂಟ್ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆಗಳ ಗೆಯೆ ಆಗಲಿ, ಒಂದೊಂದು ಫುಟ್‌ನ್ನು ಎತ್ತಿಡಲೇಬೇಕೆಂದು ನಡೆನಡುವೆ ಎತ್ತರ ವಾಗಿದ್ದ ಹಾಸುಗೆ ಕಲ್ಲಿಗೇ ಆಗಲಿ—ಯಾವುದಕ್ಕೇ ಆಗಲಿ, ಹೇಗೆಯೆ ಆಗಲಿ, ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಆಗಲಿ ಅಡಿಯ ಮುಂದಿಡೆ ಪಾತ, ಅಡಿಯನಿಡದಿರೆ ಪಾತ, ಫುಟೆಗೊಮ್ಮಧಃಪಾತ.

ಹೋಗಲಿ ನಗರಸಭೆಯನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದಾದರೂ ಯಾಕೆ? ಫುಟ್-ಪಾತ ಹೀಗಿದೆಯೆಂದೇ ಕ್ರಾಸಿಕ್ರಾಸಿಗೂ ಚಪ್ಪಲಿ ರಿಪೇರಿಯವನ ಏರ್ಪಾಟಾಗಿದೆಯಲ್ಲ? ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತಿಕೊಂಡೇ—ಕ್ಷಮಿಸಿ—ಎಡವಿ ಬಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ವೆನ್ನೇ ಮುರಿದು ಹೋಗಿದೆ!

—ಶ್ರೀರಂಗ

“ಒಂದು ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿರೋದ್ರೆ—ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಳದ ದಿನ ಖಂಡಿತಾ ನಾಪಸು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ!”

ಹಣೆಮೇಲಿರಬೇಕು

ಹೆಬ್ಬಿ ಗುಬ್ಬಾಲೆಯ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಟಲ ಮಾಣಿ ಅಂಚೆ ಮಾಸ್ತರ ಹತ್ತಿರ ಜಗಳಾ ಕಾಯ್ದಿದ್ದ. ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿನ ಪ್ರೈಸ್ ಬಾಂಡ್ ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳುಕ್ಕೆ ಬಂದವ ಇಂತಹ ನಂಬರದೇ ಬೇಕು ಎಂದು ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡ್ತಾ ಇದ್ದ. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಅಂಚೆ ಪೇದೆ ಬಂದು “ಎಸ್ಲಾ ಮಾಣಿ ಹಿಂಗ್ರೇಗ್ತಾ ಇದ್ದಿ” ಅಂದ. ಮಾಣಿ ಹೇಳಿದ. “ಆ ನಂಬರದೇ ಬೇಕಾರ, ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೀಕ ಬೇಕು” ಎಂದು ಅಂಚೆ ಪೇದೆ ಹೇಳಿದ. ಮಾಣಿ ಹನ್ನೆರಡು ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟ. ಅಂಚೆ ಪೇದೆ ಮಾಸ್ತರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡಿ ಕೇಳಿದ್ದ ಪ್ರೈಜ್ ಬಾಂಡ್ ತಂದು ಕೊಟ್ಟ.

ನೀವು ಊಹಿಸಿದ ಹಾಗೇ, ಮಾಣಿಗೆ ೨೫೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರೈಸ್ ಬಂತು. ಅಂಚೆ ಮಾಸ್ತರಿದ್ದ ಮನೇನ ಮಾಣಿ ಕೊಂಡುಕೊಂಡ. ಬಾಡಿಗೆ ವಸೂಲಿಗೆ ಮಾಣಿ ಬಂದಾಗ ಮಾಸ್ತರು ಕೇಳಿದರು, “ಆ ನಂಬರ ಪ್ರೈಸ್ ಬಾಂಡನ್ನೇ ಹೇಗೆ ಚುನಾಯಿಸಿದೆಯಯ್ಯಾ?” ಅಂತ.

ಮಾಣಿ ಹೇಳಿದ “ಹದಿಮೂರು ಜನಕ್ಕೆ ಹೋಟಲಲ್ಲಿ ಇಡಲಿ ಕೊಟ್ಟೆ. ಹದಿ ನಾಲ್ಕು ಜನಕ್ಕೆ ದೋಸೆ ಕೊಟ್ಟೆ, ಹದಿನಾರು ಜನಕ್ಕೆ ವಡೆ ತಿನ್ನಿಸಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಒಂದು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಒಂದು ಆರು ಏಳು ಅಂತ ನಂಬರ ಬಂತು, ಅದನ್ನೇ ಕೇಳಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಕನಸು ಬಿದ್ದಿತ್ತು.”

ಮಾಸ್ತರು ಅಂದರು “ನಂಬರು ಗೂಗಲಗೂ ಆಗಬೇಕಿತ್ತಲ್ಲ. ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲಾ, ಕಡೆಗೆ ಏಳು ಹೇಗೆ ಬಂತು? ಎಂತಹ ಮಂಕ ನೀನು” ಎಂದು.

“ನೀವೆಲ್ಲಾ ಓದಿದ್ದೋರು ನಿಮ್ಮ ತಲೇಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಇದೆ, ನಂಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಬರುಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಣ ಬಂದಿದೆ” ಎಂದು ಮಾಣಿ ಮುಗುವಾಗ್ಗೆ ಅಂದ.

“ಹಣೆ ಹಿಂದೆ ಏನಿದ್ದರೇನು? ಹಣೆ ಮೇಲಿರಬೇಕು—ಗೆರೆ” ಎಂದು ಮಾಸ್ತರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ರಸೀತಿ ಪಡೆದರಂತೆ.

ಪಾಪಾಸ್ ಕಳ್ಳಿ

ಪಟ್ಟಣಗರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು ಪಾಪಾಸ್ ಕಳ್ಳಿಯ ಮಹಿಮೆ?

ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಅದು ಮೊದಲು ಬಂದಾಗ ಅದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಊರಿನವರೆಲ್ಲ ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋದರಂತೆ. ಪರ ಊರಿ ನವರೆಲ್ಲಾ ಬಂದು ನೋಡಿದರಂತೆ. “ನನುಗೊಂದು ಹೆಡೆ ಕೊಡಿ, ನಮ್ಮೂರಿ ಗೊಂದು ಹೆಡೆಕೊಡಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಬೇಡಿ, ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರಂತೆ.

ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಕಾಕರ ಭಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕನ್ನ ಕೊರೆಯುವ ಕಳ್ಳರು, ಇವತ್ತು ಈ ಊರಲ್ಲಿ, ನಾಳೆ ರಾತ್ರಿ ಇನ್ನೊಂದು ಊರಲ್ಲಿ, ಹೀಗೆ ಕನ್ನ ಕೊರೆದು ಕದ್ದು ದೋಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರು ತಡೆಯುವವರು ಯಾರೂ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ. ಹಿಡಿಯುವದೇಲ್ಲಿ? ಮೈಗೆಲ್ಲ ಎಣ್ಣೆ ಸವರಿಕೊಂಡು ಜಾರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಕೂಡ ಹಿಡಿದವರ ಕೈಗೆಲ್ಲ ಕೈಯೆಣ್ಣೆ ಮೆತ್ತಿ ಜಾರಿಕೊಂಡು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ತಡೆಯಲು ಬಂದ ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬೊಗಳಲಾರದಂತೆ ಕಚ್ಚಲಾರ ದಂತೆ ಅದೇನೋ ಭ್ರಮೆ ಹಿಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿತ್ತು ಆ ಕಳ್ಳರಿಗೆ!

ಕಳ್ಳರನ್ನು ತಡೆಯಲು ಈ ಪಾಪಾಸ್ ಕಳ್ಳಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲ ಧಟ್ಟನೆ ಕಂಡುಕೊಂಡರಂತೆ.

ಸರಿ, ಊರೂರಿಗೂ ಹರಡಿತ್ತು ಪಾಪಾಸ್ ಕಳ್ಳಿ. ಮನೆಗಳ ಸುತ್ತ, ಗೋಡೆಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ಊರುಸುತ್ತ ಕೋಟಿ ಗೋಡೆಯಂತೆ ಬೆಳೆಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಕಳ್ಳ ಮುಟ್ಟಿದ ಕಡೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು; ಮುರಿದಕಡೆ ಬೇರೂರಿ ಮತ್ತೊಂದು ಗಿಡವಾಗಿ, ರಾಕ್ಷಸರ ಪತಾಕೆಗಳಂತೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯವೆಲ್ಲ ಹರಡತೊಡಗಿತು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನ. ಹೆಡೆಸರ್ಪದ ಕಾವಲು ಹಾಕುವಂತೆ ಕಾಯಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳಗಳ ಸುತ್ತ ಬೆಳೆಸಿ ಬಿಟ್ಟರಂತೆ. ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗೂ ಯಾವ ರಾಜ ಕೋಟಿ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ? ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ? ಪಾಪಾಸ್ ಕಳ್ಳಿ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಪೊದೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ, ಜೀವಂತವಾದ ಕೋಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕನ್ನ ಗಳ್ಳರನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ತಡೆದು ಬಿಟ್ಟಿತಂತೆ.

ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಎಕ್ಕಡ, ಪಾಪಾಸು, ದೊರೆಯುತ್ತಿರ ಲಿಲ್ಲ. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ದೊರೆಗಳ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಪಾಪಾಸು. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಹೊರುವವರು ಬರಿಗಾಲಲ್ಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಪಾಪಾಸ್ ಕಳ್ಳಿಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಅಂಗಾಲೂರಿದಾಗ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುವ

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಅಲುಗಿಸಿದಾಗ ದೊರೆಗಳು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರಂತೆ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಹೊರುವವರೆಲ್ಲ ಮರಗಾಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಡೆಯಬೇಕು, ಎಂತ. ಅಂತೂ ಪಾಪಾಸಾ ಕಳ್ಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸ್ವಾಗತ ಮತ್ತಾವ ಸ್ನೇಹಿ-ವೈರಿಗೂ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದಷ್ಟು ಅಪೂರ್ವ ಸ್ವಾಗತ.

ಪಾಪಾಸಾ ಕಳ್ಳಿ ಕಟ್ಟಿತು ಮುಳ್ಳಿನ ಕೋಟಿ. ಮನೆಯಸುತ್ತ, ಊರಸುತ್ತ, ಹೊಲದ ಸುತ್ತ, ಕೋಟಿಯ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿತು. ಕೆರೆಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿತು, ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗೋಡೆ ಹತ್ತಿತು. ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿದ್ದ ಅರಳಿ ಮರದಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಹತ್ತಿತು ಪಾಪಾಸಾ ಕಳ್ಳಿ. ಗುಡಿ-ಚಾವಡಿಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿತು. ಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿತು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಹೆಡೆನಾಗರನಂತೆ ಹುತ್ತವನ್ನು ಹತ್ತಿತು, ಗೋರಿಗಳನ್ನು ಮುಸುಕಿತು. ಪ್ಲೇಗು ಬಂದಾಗ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಊರ ಹೊರಗೆ ಗುಡಿಸಿಲಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಊರನ್ನೆಲ್ಲ ಆವರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು ಪಾಪಾಸಾ ಕಳ್ಳಿ, ಕಡೆಗೆ ಊರನ್ನೇ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಕಟ್ಟಿದರು.

ಊರು ಕೇರಿಗಳನ್ನೇ ಆವರಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಈ ಪಾಪಾಸಾ ಕಳ್ಳಿ ಜನರಿಗೆ ಈಗ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಜನ ಕತ್ತಿ-ಕೊಡಲಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಅದನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದರು. ಆದರೇನು, ಒಂದೊಂದು ತುಂಡೂ ಒಂದೊಂದು ಪಾಪಾಸಾ ಕಳ್ಳಿಯಾಯಿತು. ಬೆಂಕಿಯಿಟ್ಟರು. ಆದರೇನಂತೆ ಕೊಂಚ ಭಾಗ ಸುಟ್ಟು ನೊಂದರೂ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗ ಚಿಗುರಿ ಪಾಪಾಸಾ ಕಳ್ಳಿ ಮರಿಗಳಾಯಿತು. ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನೇ ಕಿತ್ತು ಆಫೀಸುಗಳಿಗೆ 'ಪಿನ್ನುಗಳು' ಎಂತ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿದರಂತೆ. ಮುಳ್ಳು ಕಿತ್ತ ಕಡೆ ಮರು ಮುಳ್ಳುಗಳು-ಉದ್ಭವವಾಗಿ ಅವೆಲ್ಲ ಬಲಿತ ಮುಳ್ಳುಗಳಾಗತೊಡಗಿದುವು.

ಪಾಪಾಸಾ ಕಳ್ಳಿಯ ಹೂವು ಮಾತ್ರ ಬಲು ಚೆನ್ನ. ಕಮಲದ ಹೂ ಗುಲಾಬಿ ಹೂಗಳಂತೆ ಕೆಂಪು-ಹಳದಿ ಹೂಗಳು. ಹೂವು ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಭ್ರಮಿಸಿದರೆ ಕೈತುಂಬ ಮುಳ್ಳು. ಅದರ ಹಣ್ಣೋ, ಸೊಗಸಾದ ರಕ್ತವರ್ಣದ ಸಿಹಿಹಣ್ಣು ಆದರೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮುಳ್ಳಿನ ಕಿರೀಟದಂತೆ ಆವರಣ. ಆ ಹಣ್ಣನ್ನು ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು ತಿನ್ನಲು ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವೋ ಏನೋ? ಆದರೆ ಪಾಪಾಸಾ ಕಳ್ಳಿಯನ್ನು ಹಗಲು ಕಂಡ ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದೂ ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು ಅದರಗೊಡವೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ದೇಶ ಕನ್ನಗಳರಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಯಿತು.

ದೇಶಕ್ಕೆ ಅದೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕೇ? ದೇಶವೆಲ್ಲ ಪಾಪಾಸಾ ಕಳ್ಳಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮನುಷ್ಯರ ಪಾಡು?

ಅನೇಕರು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಟ್ಟಣ ಸೇರಿಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಅದೇ ಕಾರಣವಂತೆ,-ಪಾಪಾಸಾ ಕಳ್ಳಿ! ಪಟ್ಟಣ ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸುತ್ತಲೂ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು-"ಉಜ್ಜು, ಇಲ್ಲಿಗೂ ಪಾಪಾಸಾ ಕಳ್ಳಿ ತಂದು ಬಿಡಬಾರದು!" ಎಂತ ಸೊಡಾವಾಟರ್ ಸೀನೆಗಳನ್ನು ಸಹಸ್ರಾರು ಒಡೆದು ಹರಿತ-

ಗಾಜಿನ ಚೂರುಗಳನ್ನು ಹಸಿಗಾರೆಯಲ್ಲಿ ಹೂತು ಕಾಂವೌಂಡ್‌ಗೋಡೆ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ಭದ್ರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ನಂಟರು ಬಂದರೆ ಪಾಪಾಸಾಕಳ್ಳಿ ಎಲ್ಲಿ ತಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೋ ಎಂತ ಭಯ. ಅವರು ತರುವ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಗಣಿತಂದರೇನೋ ಸಾಯಿಸಿಬಿಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಪಾಪಾಸಾಕಳ್ಳಿಯನ್ನೇನಾದರೂ ತಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ಏನು ಗತಿ ? ಎಂತ ಬಂದನಂಟರ ಅಂಗಾಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ, ಪಾಪಾಸಾಕಳ್ಳಿ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೇನೋ

ಹೀಗಾಗಿಬಿಟ್ಟೆತ್ತು ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಸೀಮೆ !

ಆಮೇಲೆ ಸಧ್ಯ ! ಅದ್ಯಾರೋ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಅದೇನೋ ಮಾಡಿದರು ನೋಡಿ. ಅದೆಲ್ಲಿಂದಲೋ ಒಂದು ಹುಳು ತರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಹುಳು ; ನಗಬೇಡಿ ! ಅದೊಂದು ಕೀಟ, ಪಾಪಾಸಾಕಳ್ಳಿಯ ಜೀವಹೀರುವ ಕೀಟ. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಬಿಳಿ ಸಿವ್ವೆಯಂತಹ ಕೀಟ ಅದು. ಅದು ಇಷ್ಟೊಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಲ್ಲುದು ಎಂತ ಯಾರೂ ನಂಬುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೋಡಿ, ನಂಬಿದರೆ ನಂಬಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬಿಡಿ, ಆ ಕೀಟ ಈ ಪಾಪಾಸಾಕಳ್ಳಿನೆಲ್ಲಾ ಅದಂ ಮಾಡ್ತಾ ಬಂತು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಮುಳ್ಳಿದ್ದರೇನಂತೆ, ಈ ಕೀಟ ಮುಳ್ಳಿನ ಜಾಗಾಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಕಡೆ ಬೇರೂರಿ, ತನ್ನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸೊಂಡಲನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಪಾಪಾಸಾಕಳ್ಳಿಯ ರಸ ಹೀರಲು ಷುರು ಮಾಡಿತು. ಪಾಪಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅವನು ಯಾವ ತರಹ ಸಾಪ ಮಾಡಿದ್ದನೋ ಅದೇ ತರಹದ ಶಿಕ್ಷೆ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ, ಹಾಗೆ, ಪಾಪಾಸಾಕಳ್ಳಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು (ಕನ್ನಗಳರೂ ಮನುಷ್ಯರೇ ಅನ್ನಿ !), ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು, ಚುಚ್ಚಿ ಚುಚ್ಚಿ ಹಿಂಸೆ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಅದನ್ನೂ ಈ ಸಹಸ್ರಾರು-ಲಕ್ಷ-ಕೋಟ್ಯಂತರ ಕೀಟಗಳು ಚುಚ್ಚಿ ರಸಹೀರಿ “ನಾಗರ ಹಡೆ” ಗಳನ್ನು ಅಧಃಪತನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಾದುವಂತೆ. ಅಂತೂ ಅದೊಂದು ಸಸ್ಯ-ಕೀಟ ಯುದ್ಧವೇ ಆಯಿತು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ.

ಇಷ್ಟೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಮಾಡಿಸಿದ್ದು ಪಾಪಾಸಾಕಳ್ಳಿ ! ಯಾಕೆ ? ನೀವು ಅದನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲವೆ ? ಬನ್ನಿ ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್‌ಗೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆಸಿಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಪಾಪಾಸಾಕಳ್ಳಿ ಜಾತಿಯ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಜಿನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾಯಿಷಿಗಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು :

ಉಜ್ಜ ಹ್ಲೂ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್-ಗ್ಲಾಸ್ ಹೌಸಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿಲ್ಲ ! ಥೂ, ಥೂ ! ಗ್ಲಾಸ್ ಹೌಸಲ್ಲಿ ಫ್ಲವರ್ ಷೋ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅದೇ ಚೆನ್ನ ! ಫ್ಲವರ್ಸ್. ಅದನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುವ ಜನ .....ಸಾಪ ಮಾಡಿರೋದು ಹೋಗ್ಬೇಕು ಪಾಪಾಸಾಕಳ್ಳಿನ ನೋಡೋಕೆ.....!

—ಡೂನು.

ಭಾವೀಲಿ ಏನಾದ್ರು ಬಿದ್ದಿದೆ ಏನು ?

ಭಾವೀಲಿ ಏನಾದ್ರು ಬಿದ್ದಿದೆ ಏನಮ್ಮ
ಮುಳುಗಿ ತೆಗೆಯುವೆನೆಲ್ಲ; ಮೂರೇ ಆಣೆ!
ಕೂಗ್ ಮರಿ, ಕೂಗ್ ಕಂದ, 'ಬಾ' ಎನ್ನು ಹಿತ್ತಿಲಿಂದ
ಭಾವಿ ಇಳಿಯಲಿ, ಬಂದವನಾರೋ ಕಾಣೆ.

ಯಾರು ತೋಡಿದರವ್ವ ತಳವಿಲ್ಲದೀ ಭಾವಿ !
ನೀರು ನಾಗರಮಯ್ಯಿ, ಮೃತ್ಯು ಜಾಲಾ.
ಮರತೆ ಯಾಕೊ ದೇವ "ಮತದಾನ" ಪಿಕಾಸಿ
ನೀನೆ ತೋಡಿದ ಗುಂಡಿ ನೀರತುಂಬೆ.

ಅನ್ನದ ತಪ್ಪಲೆ, ಹುರಿಯುವ ಬಾಣಲೆ
ಕಾಲ್ತೊಡರುತ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅರಿವೆ, ಬಟ್ಟೆ,
ಈ ಪೋರನಿರಬೇಕು ರೊಚ್ಚೆದ್ದು ರೊಯ್ಯನೆಸೆಯೆ,
ಕೊಂಬ್ ಮುರಿದ ಬೋಳಾದ ಕೊಂಬಿನ ಲೋಟ.

ಸಿಟ್ಟಿನೆ ನೆನಪಾಯ್ತು, ಹುಡುಕೋಡು ನಿನ್ನ ಧರ್ಮ
ಅಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ ಎಲ್ಲೊ 'ಅವರೆ' ಸೆದ ಸಹನೆ.
ಸಿಕ್ಕಾಲಿ, ಹೋಗಾಲಿ, ಕಾಲಕ್ಕು ನೆನಪಿರಲಿ,
ನೀನೆ ತೋಡಿದ ಗುಂಡಿ ನುಂಗಿತೆಲ್ಲ.

—“ನಾಮದೇವ”

ಕೆಚ್ಚಿನಾ ಎದೆಯುಂಟು, ಬಿಚ್ಚಿದಾ ಮನವುಂಟು
ಚುಚ್ಚುತಾ ಇರುವ ಮಗಳುಂಟು; ಮಾವಂಗೆ
ಅಚ್ಚರಿಯ ನೋಡಾ ! ಎಂದ ಮರ್ನುಜ್ಜ ||

ಮೆಕ್ಕಾವಿಟೆಯ ಮಹದ್ವಿಜಯ

ಪೀಠಿಕೆ

‘ತಂದೆಯಂತೆ ಮಗ, ಗುರುವಿನಂತೆ ಶಿಷ್ಯ; ಸುಶೀಲರೂ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ
ವುಳ್ಳವರೂ, ಯೋಗ್ಯರೂ ಆದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೇ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಉತ್ತರ.’

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದವರು ಯಾರು ?

ಉತ್ತರ: ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳಲೆಂದೇ, ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಯಥಾಮತಿ, ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಸಂಬಂಧ: ತ್ರಿಜಟಾ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆಂದು ಆರಂಭವಾದ ಓಪನ್
ಫಾಂಪಿಯನ್‌ ಷಿಪ್ ಪಂದ್ಯಗಳ ಸೆಮಿ ಫೈನಲ್ಸ್ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಿಸ್ಟರಿ
ಮ್ಯಾನ್ ಮೆಕ್ಯಾವಿಟಿಯ ಕೈಲಿ, ಮುಗಿಲು ಹಳ್ಳಿ ಸಾಸ್ತಮಠದ ಹುಚ್ಚಯ್ಯ Jr.
ಇವರು ಪರಾಭವ ಹೊಂದಿದರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತಲ್ಲವೆ. ಮೆಕ್ಯಾವಿಟಿ ಈ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ
ಭಾಗವಹಿದ್ದೇಕೆ, ಹೇಗೆ ಎಂದು ವಿವರಣೆ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಇನ್ನು
ಲೇಖನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ ; ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಮೊದಲು ಹೇಳಿ, ಅರಂಭಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ನಂತರ ಹೇಳುವಿರಲ್ಲಾ ? ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತರ: ಮೊದಲು ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರಲ್ಲಾ, ಅವರ ಸಜ್ಜಾರಿತ್ರ್ಯ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವಂತಿದ್ದರೂ, ಹಾಗೇಕೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು? ನಮಗೂ ಅರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ.

ಮೊದಲ ನೋಟ

ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆ. ಆರ್ಟಿಸ್ಟ್ ಅಮಾಲ್ಗಮೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ತಮ್ಮ ಜೂಲು ಬಾಲದ ಪರದೆಗಳನ್ನು ಇಳಿಬಿಟ್ಟು, ಹಂಡ್ರೆಡ್ ಕ್ಯಾಂಡ್ಲ್ ಬಲ್ಬುಗಳಿಂದ ರಂಗಸ್ಥಳವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ, ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೈಕು, ಮೇಜು ಕುರ್ಚಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿವೆ. ಉದ್ಘಾಟಕರ ವಿನಾ ಎಲ್ಲರೂ ವೇದಿಕೆಯನ್ನಲಂಕರಿಸಿದಾರೆ. ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆ

ಆರ್ಟಿಸ್ಟ್ ಅಮಾಲ್ಗಮೇಟ್‌ನ (ಈ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರೇ ಹೆಂಗಸರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾರೆ!) ಕಲಾವಿದನೊಬ್ಬ ನರ್ಸ್ ವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದಾನೆ. ಮೆಕ್ಯಾವಿಟಿ ಒಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು. “ಹಲೋ ಪೇಷಂಟ್” ಎಂದ ಕಲಾವಿದ. ಮೆಕ್ಯಾವಿಟಿ ಗಡ ಗಡನೆ ನಡುಗಿದ. ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಕರ್ಮಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಈ ಜನ್ಮದ ಗ್ರಹಗಳೂ ಕಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದವೆಂದು ವಿಷಣ್ಣನಾದ. ನೆನಪು ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಹೋಯಿತು. ಕಾಲು ಮುಂದಕ್ಕೋಡಿತ್ತು. ಎದುಸಿರಿನಿಂದ ಸಭಾಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿತು. ಅವನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೋಡಿದ ರಂಗದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನರ್ಸ್ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ನರ್ಸ್ ಅಲ್ಲಿ. ವೇಷಧಾರಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಕರ್ಬಿಘನಿಂದ ಮುಖ ಒರೆಸಿಕೊಂಡು, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದ. ಅಲ್ಲಿ.....ಅಲ್ಲಿ.....

ಅವರ ಮಧ್ಯದಲಮಲ ತಾರಾ

ನಿವಹದಲಿ ಗಾರ್ಬೊವಿನ ಮೋಲ್,

ಕುಳಿತ-ತ್ರಿಜಟೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ. ಖಳಶಾದ ಅನಂಗ ತನ್ನ ಕುಸುಮ ಕರವನ್ನು ಕವಿಸಿದ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಲೇಕೆ.

ಹೆದರಿದನು ಹಮ್ಮಿಸಿದನು ಮೆಕ್ಯಾವಿಟಿಯೊಂದು ನಿಮಿಷದಲಿ. ತ್ರಿಜಟೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತ ತನ್ನ ಖಾಯಂ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯೂ ಮೆಕ್ಯಾವಿಟಿಯ ಮೋಹವನ್ನು ಹಿಂಜರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರೇಮ ಕುರುಡು-ಹೌದು. ಕಣ್ಣೆದ್ದವನಾರೂ ತ್ರಿಜಟೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೇಮಪಾಶಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೇಲೆ ಕಾಣುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೂ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಒಳಗಣ್ಣು ಮಬ್ಬದ ಮೆಕ್ಯಾವಿಟಿ, ಪೂರಾ ಸೋತುಹೋದ.

ಅರಿವಳು ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯೋ ಸುರ

ನಾರಿಯೋ ಮಾರಾಂಗನೆಯೋ!!!

ಎಂದುಕೊಂಡು ನೆಟ್ಟುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಕಕವನ ಹಾಗೆ ನೋಡಿದನೇ ಹೊರತು,

ಆರ ವನಿತೆಯೋ? ಮಾಯರೂಪಿನ ಭಾರಿಭೂತವೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯವೂ ಮೆಕ್ಯಾವಿಟಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಭಾಷಣ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಳೆಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾಗಿ ಘನಗೃಹಸ್ಥನಾದ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಈ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಂಶಯ-ಮೆಕ್ಯಾವಿಟಿ ಎಂಥ ಮನುಷ್ಯ?

ಸಮಾಧಾನ-ಪಾಂಡವರು ಮತ್ಸ್ಯನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲಿದ್ದ ಕೇಚಕ, ರಾಗಿಮುದ್ದೆ ಕುಟ್ಟುಂಡಿ ತಿನ್ನುವ ಕ್ಯಾಸನೋವ, ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ ಬಳ್ಳುಳ್ಳ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ತಿನ್ನುವ ಡಾನ್‌ಜು ಆನ್.

ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚಯ

‘ಆರ್ಟಿಸ್ಟ್ಸ್ ಅಮಾಲ್ಗಮೇಟ್’ ರವರ ಅಂದಿನ ನಾಟಕ ಮುಗಿಯಿತು. ನಾಟಕದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದನೊಬ್ಬನಿಗೂ, ತ್ರಿಜಟಿ, ಹುಚ್ಚಯ್ಯ ಟೀಮಿಗೂ ಜಗಳ ನಡೆಯಿತು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತೆ ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದೇ ವಿಷಯ ‘ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿ ಟ್ರಬ್ಯೂನ್’ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮರುದಿನ ಪ್ರಕಟವಾದುದು ಹೀಗೆ:

ಸತ್—ಶೀಲ (ಒಂದು ವಿಶೇಷ ವರದಿ)

ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿ ನವೆಂಬರ್ 18—

‘ಸಚ್ಚೀಲ’ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ನೀವು ಓದಿರಬಹುದಾದರೂ ನಿಮಗದರ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಸತ್+ಶೀಲ ಎಂದು ಪದವಿಭಾಗ ಮಾಡಬಹುದು. ಮುಗಿಲು ಹಳ್ಳಿ ಅಥೇನೆಯೆಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅದನ್ನು ವಿಭಾಗದ ಶಿರೋಭಾರರಿಗೆ ಈ ಪದ ವಿಭಾಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರೊ|| ಹುಚ್ಚಯ್ಯ ಸಾಸ್ವೆಮಠ ಹಾಗೂ ಪ್ರೊ|| ಕು. ಮಾನವತಿ ಇವರ ವರ್ತನೆ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದೆಯೆಂದು ಯಾರೂ ಯೋಚಿಸದಿದ್ದರೂ ಮೇಲ್ಕಂಡವರ ಬಹಿರಂಗ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಹುಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಕರ ಶೀಲ, ಸತ್ತು ಹೋಗಿದೆಯೆಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಎನ್ನಿಸದಿರಲಾರದು. ಈ ವರದಿಕಾರನಿಗೆ ಅದರ ಅನುಭವ ನಿನ್ನಿನ ನಾಟಕೋತ್ಸವದ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು.....

—ಕಲಾವಿದ.

ಅದೇ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೂರುಗಂಟೆಯ ಸಮಯ. ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಕುದಿಯುವ ನಾಲ್ಕು ಟಾರ್ ರಸ್ತೆಗಳೂ, ಸಿನ್‌ಸಿನ್ಯಾಟೆ ಸರ್ಕಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂಡಿದೆ. ಧೂಳು ಗಾಳಿ ವಿದ್ಯುತ್ತಂತಿಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿದೆ. ಪುರಸಭೆಯ, ಸಮಸ್ತ ಕಟ್ಟು ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಮುರಿದ ಹತ್ತು ಕತ್ತಿಗಳು ಹದಿನೆಂಟು ನಾಯಿಗಳು ರಾಕ್ ಅಂಡ್ ರೋಲ್ ನರ್ತನ ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ. 1864ನೇ ಮಾಡೆಲ್ಲಿನ ಫಿಯಾಟ್ ಕಾರೊಂದು ತೊಂಬತ್ತಾರು ಮೈಲುಗಳ ವೇಗದಿಂದ ಓಡುತ್ತಾ, ಹೂಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ತಲೆಯ ಪೇಟ ತೆಗೆದಿಟ್ಟ ಪೋಲಿಸಿನವ ಸರ್ಕಲ್ ನಡುವಿನ ಲಾಂದ್ರದ ಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಎದೆ ಸೆಟೆಸಿದ ಅಜಾನುಬಾಹು ಕಲಾವಿದ, ಗಂಭೀರ ಗಮನದಿಂದ ಸರ್ಕಲನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಅವನ ಧೃಷ್ಟಿ ಉರ್ಧ್ವಗಾಮಿಯಾಗಿತ್ತು.

‘ ಹಾಕ್ಸಲೇ ! ’

‘ ಜಿಗಿಯೋ ಗಾಬು ! ’

‘ ತೌಡ್ಡರಿಯೋ ! ’

ಎಂಬ ರಣಗರ್ಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೊ. ಹುಚ್ಚಯ್ಯನವರ ‘ ಖಾಸಾಹುಡ್ರು ’ ರಂಗಕ್ಕೆಳೆದರು. ಕಲಾವಿದ ಅವರ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿದ. ‘ ಏನಂತ ತಿಳಿದ್ಯೋ ’ ಎಂದ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರ ನಾಯಕ ‘ ಏನಂತ ತಿಳಿದೆ ಬಾ, ಇವತ್ತು ನಿನ್ನ ದುರ್ಗಮ್ಮನ್ನುಡಿ ಮುಂದೆ ಕಡ್ಡ್ ಹಾಕ್ತಿವಿ ’

ಕಲಾವಿದ ನಡೆ ನಡುಗಿದ ‘ ಇಲ್ಲವಾ ಬಿಡ್ತೋ. ಯಾಕ್ತೋ, ನನ್ನ ಹಾಕ್ತೆಂಡು ತದಿತಿರಿ ’ ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿದ.

‘ ಹುಚ್ಚೈನೋರ ತಂಟೆಗೆ ಬರ್ತೀಯಾ ! ಬಾ, ಯಾರ್ಬ್ಯಾಡ ಅಂದು ಸಾಯ್ವಂತೆ. ನಮ್ಮ ಮಡ್ಡಮ್ಮಾರ ಸುದ್ದಿ ಪೇಪ್ರಿಗೆ ಹಾಕ್ಸ್ತಿಯಾ, ಹಾಕ್ಸ್, ಹಾಕ್ಸ್ ಬಾರೋ ಪೇಪರಿಗೆ ’ ಎಂದ ಆ. ನಾ. ಝಾಡಿಸಿ, ಕಾಲಿಂದ ಒದ್ದ.

‘ ನಮ್ಮ ಜನದ ತಂಟೆ ನಿನಗ್ಯಾಕೋ ? ಈಗ ಅನುಭವ್ವಿದ್ದೆ ಸಾಲ್ದೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಆಕ್ರಮಣನಾಯಕ.

ಕಲಾವಿದ ಕೈಮುಗಿದ “ ಇಲ್ಲವಾ, ನನ್ನೆ ಜಾತಿ, ಕುಲ, ಮತ, ಯಾವ್ನ್ ಎಗ್ಗೂ ಇಲ್ಲ. ಬೇಕಿದ್ರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರೊ. ಮೆಕ್ಯಾವಿಟೇ ಕೇಳ್ಳಿ.” ಎಂದ.

ಹುಡುಗರು, ಕಲಾವಿದನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ದರ ದರನೆ ಮೆಕ್ಯಾವಿಟೆ ಬಳಿಗೊಯ್ದರು. ಕಲಾವಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾದಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಪ್ರೊ. ಮೆಕ್ಯಾವಿಟೆ “ ಛಿ, ಛಿ ಇವನು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಇವನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಘಾತಕನಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಯಾದ ನನ್ನ ಪರಮ ಮಿತ್ರ. ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವದವನು,” ಎಂದರು. ‘ ಇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ ’ ಎಂದು ಅಣತಿಯಿತ್ತರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಹುಚ್ಚಯ್ಯನವರು ಬಂದರು. ಒಳಗಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಯಾವಿಟೆಗೂ, ಹುಚ್ಚನಿಗೂ, ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಯಿತು. ಮೆಕ್ಯಾವಿಟೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದ.

“ ಏನಯ್ಯಾ, ನೀನೂ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದೇ. ಪ್ರೊ|| ಕುಮಾರಿ ಮಾನವತಿ ಯವರಿಗೆ ನೀನು ಕ್ಷಮಾಪಣಾ ಪತ್ರ ಬರೆದುಕೊಡು,” ಎಂದು ಕಲಾವಿದನಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

‘ ಬದುಕಿದೆಯಾ ಬಡಜೀವ ’ ಎಂದುಕೊಂಡ ಕಲಾವಿದ ‘ ಸರ್, ಹತ್ತು ಬಿಳಿ ಕಾಗದಗಳಿಗೆ ನೈನ್ ಹಾಕಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಏನೇನು ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಬೇಕೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಿ ’ ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದ. ಹಾಗೇ ಸಹಿ ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಬಂದ.

ಅದೇ ಸಂಜೆ ಏಳುಗಂಟೆಗೆ ತ್ರಿಜಟಿ ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಹೊರಗಡೆ ಸದ್ದಾಯಿತು, ಎದ್ದು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ಒಂದು ಗೊಂಚಲು ಕಣಿಗಿಲ ಹೂವನ್ನೂ, ಕ್ಷಮಾಪಣಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಅವಳ ಪಾದತಲಕ್ಕರ್ಪಿಸಿ, ಮೆಕ್ಕಾವಿಟೆ ‘ ಎಂಗದಿರಿ? ಅವ್ಯಾವನೋ, ಕೈಗೆ ಬಂದಂಗಿ ಬರ್ದಿದ್ದಲ್ಲಾ, ಈಗ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಬರೈಟ್ಟಿದೆನೆ.’ ಎಂದ. ತ್ರಿಜಟಿ ನಕ್ಕಳು. ಮೆಕ್ಕಾವಿಟೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸಿಕ್ಕ ಹಾಗಾಗಿ ದೊಪ್ಪನೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ತ್ರಿಜಟಿಗಾಗಿ ಒಯ್ದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಖಾರದ ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ಕೊಡದೆ ತಂದುದು ತಿಳಿಯಿತು.

ಹುಚ್ಚಯ್ಯನಿಗೆ ಎತ್ತುಗಟ್ಟ

ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ನಂತರ, ಅಧೀನಿಯಂ ಕಾಮನ್‌ರೂಮಿನ ಟೆಲಿಫೋನ್ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿತು. ಅಧೀನಿಯಂ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಡೈರೆಕ್ಟರು ರಿಸೀವರ್ ಎತ್ತಿ ‘ಹಲೋ, ಯಾರು? ಓ ಸರಿ, ಸರಿ, ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ! ನೀವೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಬಿಡಿ. ಆ ತೆಸರನನ್ನೇ....ಓ ಯೆಸ್....Done’ ಎಂದರು. ಆ ದಿವಸ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿ ಶ್ರೀ ಒಂಟಿಡುಬ್ಬಣ್ಣರವರ ಭಾಷಣ, ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಪ್ರೊ|| ಮೆಕ್ಕಾವಿಟೆಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಅಲ್ಪೋಪಹಾರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೇಜಿನ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತವರು ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ 1. ಪ್ರೊ|| ತ್ರಿಜಟಿ (ಅರ್ಥಾತ್ ಕು|| ಮಾನವತಿ) 2. ಅಧೀನಿಯಂ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಡೈರೆಕ್ಟರವರು, 3. ಶ್ರೀ|| ಒಂಟಿ ಡುಬ್ಬಣ್ಣವರು, 4. ಅಧೀನಿಯಂ ಡೈರೆಕ್ಟರು, 5. ಪ್ರೊ|| ಮೆಕ್ಕಾವಿಟೆ, 6. ಪ್ರೊ|| ಹುಚ್ಚಯ್ಯ. ಅಲ್ಪೋಪಹಾರದ ನಂತರ 2, 3, 4, 6 ಎದ್ದು ಹೋದರು. 1, 5 ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿದರು.

ಮೆಕ್ಕಾವಿಟೆ ಜೇಬಿನಿಂದ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಖಾರದ ಪೊಟ್ಟಣ ತೆಗೆದ. ತ್ರಿಜಟಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಸುನಕ್ಕು ಹೊರಹೋದಳು. ಮರುದಿನ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಡೈರೆಕ್ಟರು, ಎಂ. ಎ. ಟಿ. ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಪ್ರೊ|| ಮೆಕ್ಕಾವಿಟೆಯನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕೊಂಡರು. ತ್ರಿಜಟಿಗೂ ಕರೆ ಬಂತು. ಕಾಮನ್‌ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಮೂವರ ಸಲ್ಲಾಪ

ನಡೆಯಿತು. ಅವರವರ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ off ಎಂದು ನಾವು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಯಾವ ಹುಡುಗರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತ ಮೂವರಿಗೂ ಇದೆ.

ಅಂದು ಹುಚ್ಚಯ್ಯ ತ್ರಿಜಟೆಯನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿದಾಗ ತ್ರಿಜಟೆ 'ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಮುಖ ನೋಡುವ ಇಷ್ಟ ನನಗಿಲ್ಲ' ಎಂದಳು.

ಪರ್ಮವಸಾನ

ಹುಚ್ಚಯ್ಯಗಳ ರಗಳೆ ಇನ್ನೇನು ಮುಗಿಯಲಿದೆ. ಕ್ರಿಸ್ತಮಸ್ ರಜಾ ಆರಂಭ ವಾಯ್ತು. ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿ ಮಠದ ಹುಚ್ಚಯ್ಯ (ಸೀನಿಯರ್)ನವರು ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡರು. ಮೊದಲೆ ತೀರ್ಥವಾದ ಅವರ ದೇಹ ಬಹು ಗಲಿತವಾಗಿತ್ತು. ಬೀಡಿ ಸೇದುವ ಕಾಯಕ ಹಿಡಿದ ಅವರು ಕೆಮ್ಮಿನ ಕೈಲಾಸದ ತಿಖರವನ್ನೇ ಏರಿದ್ದರು.

‘ತನಾ, ಇದ್ದೊಬ್ಬ ಮಗ ಈರ್ಬಸ್ಯಾದ’ ಎಂದರು ಕೆಮ್ಮಿನೊಡನೆ.

‘ಏನ್ಮಾಡಕ್ಕಾಕ್ಕತ್ತೀ, ಕರ್ಮ! ಮುಪ್ಪಿನ್ಮಾಲ್ದಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡ್ಬೇ ಕಾಗೆತೆ’ ಎಂದೆ.

‘ನಮ್ಮುಚ್ಚ, ಕೂತ್ತಿನ್ನಲ್ಲ, ಮನೆ ಸೇರಲ್ಲ, ಮಾತಾಡಲ್ಲ, ಮನೆಗೆ ಒಂದಿಲ್ಲೆ ಕೊಡಲ್ಲ!’ ಎಂದರು.

‘ಈಗಿನ್ಮಾಲ್ದಗೆ ಓದಿ, ಕಡ್ಡು ಕಟ್ಟಿಹಾಕದು ಹಿಂಗೇ ಕಣ್ಣಿ, ನಿಮ್ಮೇನ್ನೊತ್ತು’ ಎಂದೆ.

‘ಇವ್ವ ಹೊಲೆ ಪುರಾಣ ಉರುಂಚಾ ಹಬ್ಬೆತೆ. ಅದ್ಯಾವಳಪ್ಪಾ ಪುಣ್ಯಾತ್ತಿತ್ತಿ. ಪೇಪರ್ನಗೆಲ್ಲಾ ಬಂದಿತ್ತಲ್ಲೋ, ನೋಡೆದಿಯಾ?’

“ಇಲ್ಲೀ, ನಾನೋಡಿಲ್ಲ, ನೋಡಿ ಯಾವ ಪಾಪಕ್ಕೋಗ್ಗಿ?”

“ಹಂಗಂತಿ ಬಿಡಪ್ಪ. ನೀನಿದ್ದೂ ನಮ್ಮುಡ್ಗ ಹಿಂಗಿ, ಕೆಡ್ಬಾದೆ!”

“ಅಲ್ಲೀ, ಹುಚ್ಚ, ನನ್ನೆನು ನೋಡದು ಹುಣ್ಣಿಗೆ, ಅಮಾಸಿಗೆ, ಸಾರ್ವೇನ್ನಾಡ್ಲಿ. ಅಪ್ಪನ್ನಪ್ಪ ಅನ್ನನು ಚಿಗಪ್ಪನ್ನಪ್ಪ ಅಂತನೇ”

“ಏನ್ಮಾಡನ್ನೇಳು ಈಗ? ನೀನ್ನೇಳೊಡ್ಡಂಗಿ!”

“ಮದ್ದೆ!”

“ಒಪ್ಪಲ್ಲಲ್ಲಪ್ಪಾ. ಆದೇನೋ ಪ್ರೇಮಂತೆ ಪ್ರೇಮ.”

“ ನೋಡ್ರಿ. ನಾನ್ಬಂದು ನಿಂತಂತಿನಿ. ಮಾಲ್ದಿ, ಬೂಂದಿ ಕಾಳು ಹೊಡಸ್ತಿ
ಒಂದೊಂದ್ಬಲ್ಲ. ಚಪ್ಪ ಹಾಕಸ್ತಿ. ಒಂದ್ಬುಡ್ಲಿ ನಿಂವೈಕೆಯೇ ನೋಡ್ರಿ ನೋಡ್ರಿ.
ಹೂಲಿಗ್ಯ ಅನ್ನಿ ಬಿಡನ. ಕಮಕ್ ಕಮಕ್ ಅಂದ್ರೆ ಧೂಳು ಹಾಕ್ಸಕ್ಕಿರ್ತಿನಿ ನಾನೆಲ್ಲ.’
ಎಂದೆ.

ಶಿವರಾತ್ರಿ ಅಮಾಸೆಯಾದ ಎಂಟು ದಿನಕ್ಕೆ ಹುಚ್ಚಯ್ಯನ ಮದುವೆ ನಡೆದು
ಹೋಯಿತು. ಹುಡುಗಿಯಾರು ಏನು ಹೇಗೆ ಅವೆಲ್ಲಾ ನಮಗೈಕೆ, ಕಂಡವರ
ಸುದ್ದಿ ? ಮೆಕ್ಕಾವಿಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹುಚ್ಚಾ ವಿಷ ಕಾರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಮದುವೆಗೆ
ಕಾನ್ಸೋಲೇಷನ್ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಕಳಿಸಿದ್ದ-ಮೆಕ್ಕಾವಿಟೆ.

ಓಸನ್ ಛಾಂಪಿಯನ್‌ಷಿಪ್ಸ್ ಪಂದ್ಯಗಳ ಫಲಿತಾಂಶವೇನಾಗಬಹುದೆಂದು
ಪ್ರೊ|| ಮೆಕ್ಕಾವಿಟೆಯನ್ನು ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಕೇಳಲಾಗಿ “ಯೇನೂ ಯೇಳಕ್ಕೆ
ಬರದುಲ್ಲ. The contest is very open indeed. I think
I will win but my guess is as good as yours” ಎಂದನಂತೆ
ಅವ.

—ಅ. ರಾ. ಸೇ.

ಘಾಟು ತುಂಬಿದ ಮೆಣಸು ಸಾಕಷ್ಟು ಬಿಳಿ ಉಪ್ಪು
ಮಾಟವಾಗಿಹಮಾವು ಹದನಾಗಿಕೂಡಿದರೆ
ಊಟಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನು ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಎಂದ ಮರ್ಮಜ್ಜ

ಎಲ್ಲ ಗೆದ್ದವರಿಲ್ಲ—ಗೆದ್ದವರು ಬಹಳಿಲ್ಲ
ಗೆದ್ದವರು ಇದ್ದು ಹಿತವಿಲ್ಲ—ಸಾಮಾನ್ಯ
ಮನುಜನಿಗೆ ಎಂದ ಮರ್ಮಜ್ಜ

ಮಾಡಿದ್ದೆ ಮಾಡುವಳು ಕಣಮಚ್ಚಿನೋಡುವಳು
ಕಂಡಿದ್ದೆ ಕಂಡುಹಿಗ್ಗುವಳು ಮಾಯ
ತನ್ನ ತಾ ಕಾಣಳು ಎಂದ ಮರ್ಮಜ್ಜ

* * * *

— ನ-ಮ-ಸ್ವಾ-ರ —

ನಮಸ್ಕರಿಸದಿರೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವರು
ಎಲ್ಲರು ಎಮ್ಮನು ಈ ಯುಗದಿ ;
ನಮಸ್ವಾರವದು ಎಮ್ಮೊಡನಿದ್ದರೆ
ಪುರಸ್ಕಾರವಿದೆ, ಈ ಜಗದಿ

ಬೆಳಗಾಗೇಳುತ ದೇವನಿಗೊಂದು
ಹೊರಗಡೆ ಬರುತಲು ಸ್ನೇಹಿತಗೊಂದು
ಆಫೀಸ್ ಹೊಕ್ಕಲು ಮತ್ತೊಂದೊಂದು
ಕಂಬಕೆ ಕಂಬಕೆ ಒಂದೊಂದು

ನಡೆಯುತ ಬರುತಿರೆ ಬೀದಿಯಲಿ
ಹೊಡೆಯುತ ಬರುವರು ರೀವಿಯಲಿ
ಸಿಡಿಗುಟ್ಟುತ ನಡೆಯುವರೋಡೋಡಿ
ನೋಡದೆ ಇಡದಿರೆ ಕೈಜೋಡಿ

ಮಂದಹಾಸದಾ ನಗುವನು ಬೀರಿ
ಮಂದಿಗೆ ಮುಖವನು ಸುತ್ತಲು ತೋರಿ,
ಚಂದದಿ ಸುಖವನು ತ್ವರಿತದಿ ಕೋರಿ
ಮುಂದೆ ಕರ ಜೋಡಿಸಿ ಹಿಡಿದರು ದಾರಿ

ಕಾಲೇಜಾಗಲಿ ಕಂಪನಿಯಾಗಲಿ,
ಕುಲುಕುತ ಕರಗಳ ಬರುವರು ತೇಲಿ
ಚಲುವಿನ ನಗೆಯನು ತೋರುತ ವಾಲಿ
ಸಲಿಸುತೆ ಮೊಕ್ಕನು ಹಿಂಬದಿಯಿಂದಲಿ

ಅದರ ಮಹತ್ವವು ಇದೆ ಬಹಳ
ಎಮ್ಮೊಡನಿರಲು ಸುಲಭದ ಗಾಳ
ಕೃಶ್ಣೇವಾಗಲಿ ಮ್ಯಾಕ್ಯೆಕಾಗಲಿ
ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡಿಹರೆಲ್ಲರು ಸೋಲಿ

ಯುಗ ಯುಗದಿಂದಲು ಬಂದಿಹ ಅಸ್ತ
ಮಾನವ ಕೋಟಿಗೆ ಹಸ್ತಾಸ್ತ
ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲರ ನಿಶ್ಚಸ್ತ
ಕೂಡಿದ ಕರಗಳ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ

ಹೇಳುತ ಹೋದರೆ ಇದೆ ಬಹಳ
ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೆ ಹೇಳುವೆ ಕೇಳಿ
ನಮಸ್ವಾರವದು ಇರದಿರೆ ಎಮ್ಮಲಿ
ಮಾಡುವರೆಲ್ಲರು ನಮ್ಮನು ಗೇಲಿ.

— “ಅರಾನ್ಯ” —

ಶಾಢುಁವಿಗೇ ಸಿಕ್ಕು ಅನಕಾಶಗಲು

ಶಾಢು ಁಯಸ್ಸನಾಢ ಢೇಲೆ ವೈಢ್ಯವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ಜಾರಿಬಿಢ್ಢ. ರಂಗಜ್ಜಿ ಹೇಳಿಢ್ಢು ಅಚ್ಚಳಿಯಢೆ ನೆನಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಕಡೇವರ್ಷ ಓಢುವಾಗ ಯಾವ ರಸ್ತೇಲಿ ಯಾವ ಢೊಂಬೀಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಅಸಫಾತವಾಗಿರಲಿ ನಾನು ಢಾಕ್ಕರು ಏನಾಗಿಢೆ? ಯಾರಿಗೆ? ಎಲ್ಲಿ ಢಾರಿ ಬುಡಿ ಅಂತ ಟಗರಿನ ಹಾಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಅನಕಾಶ ವಾಣಿ ಏನು ನುಡಿಯುತ್ತೋ ಎಂಬುಢನ್ನು ಕೇಳಲು ಕಾತುರನಾಗಿಢ್ಢ.

ಶಾಢು ಢೆಡಿಕ್ಲ್ ಕಾಲೇಜಲ್ಲಿ ಁಢನೇ ವರ್ಷಢ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓಢುತ್ತಿಢ್ಢ. ಅಂಢರೆ ಆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಢ್ಢ. ಬಳೇಪೇಟೆ ಚಾಕ್ಢಲ್ಲಿ, ಅರಳೇಪೇಟೆ ಹೊಟಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯೋಢೇ? ಅಥವಾ ಹುರಿಯೋಪೇಟೆ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಕಾಕ್ನ ಹೊಟಲಲ್ಲಿ ಚಹಾ ಕುಡಿಯಬೇಕೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿಢ್ಢ. ಹಠಾತ್ತನೆ “ಢಭ” ಅಂತ ಶಬ್ಢವಾಯಿತು. ಸೈಕ್ಲ್ ಸವಾರನೊಬ್ಬ ಹಿಂದುಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಕಿರುನಗೆಯಾಡುತ್ತಾ, ಯಾಡುತ್ತಾ, ಎಢುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿಢ್ಢ ಢೊಡ್ಡ ಕಾರೊಂಢಕ್ಕೆ ಗುಮ್ಮಿಢ. ಷಹರಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಬೇಕೇ? ಜೈಹಿಂದ್ ಅನ್ನೋ ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಸಾವಿರ ಜನ ಢುಂಢೆ ಢುಂಢೆ ನುಗ್ಗಿ ಸಂತೆ ಸೇರಿಬಿಡ್ತಾರೆ. ಶಾಢು ನೋಡ್ತಾನೇ ಇಢಾನೆ. ಢೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯೇ ಸೇರಿತು.

ಎಲವಲಾ ! ಈ ಸೋಜಿಗಕ್ಕೆ ಏನೆನ್ನ ಬೇಕು? ಬಾಳೋ ಢಾರ್ಗ ಹೇಲ್ತೀನಿ ಅಂತ ಬಾಳಾಜಿರಾಯರು ಭಾಷಣ ಢಾಡಿಢರೆ ಢೂರುಢುಂಢಿ ಕೂಡುಲ್ಲ. ಸಾಯೋ ಢಾರ್ಗ ಸುಖವಾಗಿರಬೇಕಾಢರೆ ಏನು ಢಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಸ್ವಾಮಿರಾಯರು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಹೇಳ ಹೊರಟರೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆರು ಢುಂಢಿ ಹುಡುಗರೂ ಕೂಡ ಇರುಲ್ಲ. ಸಂಗೀತಕಚೇರಿ ಅಂತ ಗಂಡುವಿಢ್ವಾಂಸರು ಹಾಡಹೊರಟರೆ, ಹೆಣ್ಣುಢಕ್ಕಳೂ ಬರುಲ್ಲ. ಯಾಕೋ ಗಂಡುಢಕ್ಕಳು ಹೇಗೂ ಬರುಲ್ಲ ಅಂತಲೇನೋ! ಹರಿಕಥೆ, ಶಿವಕಥೆ ಢಾಡ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹಿರಿಯರು ತಾಳ ತಟ್ಟಿಢರೆ ಅವರ ಢನೆಯವರು ಹೊರತು ಯಾರೂ ಇರುಲ್ಲ. ಅಂಥಾಢ್ಢರಲ್ಲಿ ರಸ್ತೇಲಿ ಅಸಫಾತ ಅಂಢರೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಎಲ್ಲಿಂಢಲೋ ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟಿ ಢಾಯ ಢಾಡಿಢಂತೆ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಾರಲ್ಲ! ಎಂದು ಶಾಢು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಇಢ್ಢಹಾಗೇ ರಂಗಜ್ಜಿ ಹೇಳಿಢ್ಢು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಅನಕಾಶ ಕಳೆಢುಕೊಳ್ಳಬಾರಢು, ರಾಜನ ಢುಗಳಿಲ್ಲಢೇ ಇಢ್ಢರೂ,

ಸಚಿವರ ಸೋದರಳಿಯ ಇರಬಹುದು ಸೈಕಲಿನವ ಎಂದೂ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಶಾಮು ಗುಂಪಿನೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದ.

ಸೈಕಲಿನವನ ಬಲತೋಳಿಗೆ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಯದವನೊಬ್ಬ ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಲೆತ್ತಿ ಸುತ್ತಿದ್ದ. ಬಲ ಮುಂಗೈಯಿಂದ ರಕ್ತವು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ತೋಳಿನಲ್ಲಿನ ರಕ್ತಧಿಗ್ಬಂಧನಾ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ, ತಡಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಶಾಮು ಅತನ ಕಷ್ಟ ನೋಡಿ, “ಮುದುಕಯ್ಯಾ! ನೀನ್ಯಾಕೆ ಒದ್ದಾಡ್ತೀ. ನಾನು ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟೀನಿ, ಮೆಡಿಕಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಾನು, ಕಡೇ ವರುಷದವ” ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಜಂಬದಿಂದಲೇ ಹೇಳಿದ.

“ಮಹರಾಯನ ಹಾಗೆ ಬಾಪ್ಪ! ನೀನೇ ವಹಿಸಿಕೋಪ್ಪ ಆ ಜವಾಬ್ದಾರೀನ! ಅದರೆ ನಿನಗೆ ಜಯ ಲಭಿಸುತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳಲಾರೆ. ಯಾಕೆ ಅಂದರೆ ನಾನು ಶಸ್ತ್ರವೈದ್ಯ ಪ್ರವೀಣ.....” ಶಾಮು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದ.

ಶಾಮು ಡಾಕ್ಟರ ಪಾಸು ಮಾಡಿದ್ದ-ಕಡೆಗೂ—

ದೊಡ್ಡಪೇಟೆ ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಿ ನೋಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಬಲ ಗಡೆಗೆ ಕವಲೊಡೆದು ಒಂದು ಸಂಧಿ ಇದೆ ಇೋಡಿ. ಅದರೆದುರಿಗೆ ಜನರ ಗುಂಪೊಂದು ಕೂಡಿತ್ತು. ಸಂಜೆ ಏಳೂವರೆ ಗಂಟೆ. ಶ್ಯಾಮು ಅತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಯಾರಿಗೆ? ಏನು? ನಾನು ಡಾಕ್ಟರು ಅಂತ ಗುಂಪಿನೊಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದ. ಇವನ ಅವಸರದ ಗಲಾಟೆ ನೋಡಿ ಜನ ಸ್ವಲ್ಪ ವಾರೆಯಾಗಿ ದಾರಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಗುಂಪಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು ಜಗಳ ಕಾಯ್ದಾ ಇದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಧಡೂತಿಯಾಗಿ ದ್ದವಳು ಎದುರಾಳಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಅಂಗೈ ಹಚ್ಚಿ ಜೋರಾಗಿ ನೂಕಿದಳು. ಎದುರಾಳಿಯು ಜ್ಞಾನತಪ್ಪಿ ಅಂಗಾತ ಬಿದ್ದಳು.

ಏನಾಯ್ತು? ಯಾಕಾಯ್ತು? ಅಂತ ಶಾಮು ಕೇಳಿದ.

ಧಡೂತಿಯಾಕೆ “ಯಾರ್ಲಾ ಮಗ ನೀನು” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ನಾನು ನಾನು ಡಾಕ್ಟರು!” ಎಂದ ಶಾಮು. ಅಂಗಾತ ಬಿದ್ದವಳ ನಾಡಿ ಹಿಡಿಯುಕ್ಕೆ ಹೋದ.

“ನೀನಾ ಡಾಕ್ಟರು, ಮಾರಿಮ್ಯಾಗ ಮೀತೀನೆ ಬಂದಿಲ್ಲ! ನೀನು ಡಾಕ್ಟರಾದರೆ ಮಗಾ! ನಾನು ಮಹಾರಾಣಿ!! ಹಹ್ಹಹ್ಹ....ಅಂತ ಜನರ ಕಡಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ್ದಾ ಹೈದನ್ನ ನನ್ನ ಸೊಸೇನ ನಾನು ಬಡಿದು ಬುದ್ದಿ ಕಲಿಸ್ತಾ ಇದ್ದರೆ, ಈ ಹೈದ ಯಾಕ್ಬಂದ ಇವನಿಗೆ ನನ್ನ ಸೊಸೆ ಪರಿಚಯ ಹೇಗಾಯ್ತು, ಯಾವಾಗಾಯ್ತು? ಅಂತ ಅಂದಳು.

[ವ್ಯಾಕರಣ ಮಿತ್ರವಾಗಿಯೇನೂ ಆಕೆ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿದ್ದು ಅರ್ಥವಾಗುವ ರೀತಿ ಉಪಮಾನ ಉಪಮೇಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ವಿಶದೀಕರಿಸಿ ಬೀದಿಮಾತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅವನ್ನು ಅದೇರೀತಿ ಅಚ್ಚುಹಾಕಲೆತ್ತಿ ಸಿದರೆ ಅಚ್ಚಿನ ಮೊಳೆಗಳೇ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಬಗ್ಗಿಬಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ವರದಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. —ಲೇ]

ಶಾಮು ಇದ್ದುದರಲ್ಲಿ ಜಾಣ. ಧಡೂತಿಯಾಕೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೊಡಲೇ ಜನ ಜಂಗುಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾದ “ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಆ ಹೈದನ ಮುಖ ಈ ಸಂದಿತಾವ ಕಾಣಲಿ, ಮುಖಾನ ಸುಟ್ಟ ಹಪ್ಪಳದ್ದಾಗ ಆಗೋಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸ್ತೀನಿ! ಡಾಕ್ಟರ್ ಅಂತೆ ಮಗ! ಡಾಕ್ಟರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ಇರಾಕೆಲ್ಲಾ, ಅತ್ತೆ ಸೊಸೇರ ಸಂದಿ ಜಗಳಕ್ಕೆ ಬರ್ತಾನೆ!” ಎಂದು ತದ್ಭವದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಸುತ್ತಾ ಇತ್ತು ಶಾಮುವಿಗೆ, ಬಲು ದೂರ ಹೋಗುವ ತನಕ—ರಂಗಜ್ಜ ಕತೆ ಸರ್ತಿ ಈ ಶಾಮುವಿಗೆ ಸತ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

* * * *

ಊರಂಚಿನ ಕೆರೆ ಏರಿ ಮೇಲೆ ಶ್ಯಾಮು ಸ್ನೇಹಿತರೊಡನೆ ಗಾಳಿ ಸವಾರಿಗೆಂದು ಒಂದು ಸಂಜೆ ಹೊರಟದ್ದಾಗ ಕೆರೆ ದಡದ ಹತ್ತಿರ ಏನೋ ಗಲಾಟೆ ಆಗ್ತಾ ಇತ್ತು. ಶ್ಯಾಮುವಿಗೆ ರಂಗಜ್ಜ ಹೇಳಿದ್ದು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಝಟ್ಟಂತ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಏರಿ ಇಳಿದು ಕೆರೆ ದಡದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದ. ಗುಂಪಿನ ಹೊರವಲಯ ದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಹೇಳಿದರು. ಯಾವಳೋ ಒಬ್ಬಾಕೆ ಈಜುಕ್ಕೆ ಅಂತ ಹೋಗಿ ಮುಳುಗಿದಳಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಯಾರೋ ಹೊರಕ್ಕೆ ತಂದು ಹಾಕಿದರು. ಈಗ Artificial Respiration ಮಾಡ್ತಾ ಇದಾರೆ ಅಂತ.” ನಾನು ಡಾಕ್ಟರು. ದಾರಿ ಬಿಡಿ ಅಂತ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ದಾರಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ನುಗ್ಗಿದ ಶಾಮು. ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ, ಶ್ಯಾಮುವಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಹಿರಿಯ ಡಾಕ್ಟರು ಸ್ವತಃ Artificial Respiration ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಇನ್ನು ಶ್ಯಾಮುವಿಗೇನು ಅವಕಾಶ! ನಿಂತು ನೋಡೋದೊಂದೇ! ನೋಡ್ತಾ ನಿಂತ.

ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ೧೬—೧೮ ಸರ್ತಿ ಉಸಿರಾಡಿಸಲು ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಬೇಕಿತ್ತು. ಹಿರಿಯ ಡಾಕ್ಟರು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ೧೦—೧೨ ಸಾರಿ ಉಸಿರಾಡಿಸಲು, ಕೆರೆಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದವಳನ್ನು ತಿದಿ ಒತ್ತಿದಂತೆ ಒತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಡಾಕ್ಟರ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆವರು ಮಳೆ ಸೂಸಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಗಜ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಬುಸ್ ಬಸ್ ಅಂತ ಉಸಿರಾಡೋ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಡಾಕ್ಟರ ಹಿಂದುಗಡೆಗೆ ವಾರಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಶ್ಯಾಮುವಿಗೆ ಕೆರೆಗೆ ಬಿದ್ದವಳು ಕೃತಕ ಉಸಿರಾಡಿದರೆ ಈ ರೀತಿ ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತೋ ಎಂದು ಅನುಮಾನ ಬಂದಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ನೋಡಿದ. ಡಾಕ್ಟರೇ

ಹಾಗೆ ತಿಳಿದ ಒತ್ತಿದ ಹಾಗೆ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಪಾಟೆ ಸೆಗರೇಟು ಸೇಡುತ್ತಿದ್ದು ಹಿರಿಯ ಡಾಕ್ಟರು ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟುಗ ಹೀಗೆ ಉಸಿರಾಡೋದು ಸಹಜ ಎನ್ನಿಸಿತು ಇನ್ನು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ, ನೀನೊಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು Artificial Respiration ಮಾಡು ಅಂತ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಿದ್ದವಳ ಕೈಲಿ ಬಳೆಯಿಲ್ಲ. ಹಳೇ ನೂಲಿನ ಸೀರೆ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಬಡವರಾಕೆ. ರಂಗಜ್ಜಿ ಭವಿಷ್ಯ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾಗಲಾರದು ಎನ್ನಿಸಿತು, ಶಾಮುವಿಗೆ. ಸುತ್ತ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದ. ತಾನು First Aid ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಹಾಜರಿದ್ದ ನಾಲ್ವಾರು ಹೈದಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದವು. ಅವರಿಗೇ ಸರಿ ಈ ಅವಕಾಶ, ಅಂತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೆಂದು ಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಗೋಹಿಂದಾ....ಗೋ-ಹಿಂದಾ ಅಂತ ಹಿಂದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು, ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದಲೇ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಮಾಯವಾದ.

* * * *

ರಂಗಜ್ಜಿ ಹೇಳಿದ ಅವಕಾಶ ನನ್ನ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ ಅಂತ ಶಾಮು ಡಾಕ್ಟರಾದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಖಂಡಿತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅದರೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯಲ್ಲೋ, ನಾಟಕದಲ್ಲೋ, ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲೋ ಅವಸರವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಯಾರಾದರೂ ರೋಗಿಯ ಕಡೆಯವರು ಬಂದು ಅಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪವನ್ನು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಇವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದರೆ ಅಷ್ಟೂ ಜನರೆದುರಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಡಬಹುದಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಆಸೆ ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಶಾಮು ಕಾದೇ ಇದ್ದ, ಅಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ.

ಒಂದು ಸಂಜೆ ನಾಟಕ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಮು. ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿತ್ತು ನಾಟಕ ಮಂದಿರ. ಕಾರಣ, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಅವರಾರೂ ಯಾಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು ಅಂತ? ಹೆಸರಾಂತ ಸುಮಾ ತಾರಿಣಿ ಮೇನಕಾ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಮುಖ ನಟಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡುವ ಳ್ದಳು.

ಎರಡು ಅಂಕ ನಾಟಕ ನಡೆದಿತ್ತು. ಮೂರನೆ ಅಂಕದ ಮೊದಲನೇ ಸೀನ್ ಶುರುವಾಗಿತ್ತು. ಖಳನಾಯಕ ಮುಖ್ಯ ನಟಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ. ಖಳನಾಯಕ ತೆಳುವಿನಾಸಾಪಿ. ಮುಖ್ಯನಟ ಸುಮಾರು ತೂಕವಿದ್ದಾಕೆ. ಹೇಗಾರೂ ಈ ಜೇಡರ ಹುಳ, ಆ ಕಂಬಳಿ ಹುಳುನ ಎತ್ತುತ್ತೋ ನೋಡಬೇಕು ಅಂತ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಕುರ್ಚಿಯ ತುದೀಲಿ, ಮಟ್ಟಿಂಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕಾದಿರುವ ಸಮಯ.

ಥಟ್ಟಂತ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಯ ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಡೈರೆಕ್ಟರು ರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. “ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು! ಇಂತಹಾ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನಾನು ತಲೆ ಹಾಕಿದುದಕ್ಕಾಗಿ

ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬತನಿಗೆ ಅಸ್ಥಾವಸ್ಥೆ ಆಗಿದೆ. ಆತನ ಕಡೆಯವರು ಡಾಕ್ಟರ್ ಶಾಮರಾಯರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಶಾಮರಾಯರು ಇದ್ದರೆ, ತಕ್ಷಣ ಹೊರಟು ಟಿಕೇಟ್ ಕಚೇರಿ ಹತ್ತಿರ ದಯವಿಟ್ಟು ಬರಬೇಕು * ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಸಭಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ದೀಪಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವು. ನಾಲ್ಕಾಣೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶಾಮು ಎದ್ದು ನಿಂತ. ಈ ಅವಕಾಶಕ್ಕೇ ಆತ ಕಾದಿದ್ದುದು. ನಾಲ್ಕಾಣೆ ತರಗತಿಯಿಂದ ಎಂಟಾಣೆ ತರಗತಿಗೆ ಕಟಕಟ್ಟಿ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿಂದ, ರೂಪಾಯಿಪಾವಲಿ ತರಗತಿಗೆ ಎಗರಿಬಂದ. ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ, ಮೂರು ರೂಪಾಯಿ ತರಗತಿಗೆ ಭಂಗಿ ಬಂದು ನಿಂತ. ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಕತ್ತೆತ್ತಿ ನೋಡಿದರು. ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತ. ಮೇನಕಾ ನೋಡಿದಳು. ಡಾ|| ಶಾಮು ತಲೆಬಾಗಿ ಕಿರುನಗೆ ತೋರಿ ವಂದಿಸಿದ. ಆಕೆ ಮರುನಗೆ ಬೀರಿದಳು. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಅವರೂ ನಕ್ಕರು ಇವನೂ ನಕ್ಕ. ನಂತರ ನಾಟಕರಂಗದ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊರಳಿಸಿದ. ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಡೈರೆಕ್ಟರನ್ನು ನೋಡಿದ. “ ಟಿಕೇಟ್ ಕಚೇರಿ ಎಲ್ಲಿದೆ! ಯಾರೋ ಪುಕಟ್ಟು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅದಕ್ಕೇ ನನಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನೇ—ನಾನೇ ಡಾಕ್ಟರು ಶಾಮರಾವ್ ” ಅಂದ.

ಯಾವ ನಾಟಕವನ್ನು ಯಾರೇ ಆಡಲಿ! ಜೀವನದ ಇಂತಹ ದಿಟವಾದ ನಾಟಕದ ಸೀನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಲು ಮೋಜು. ಸಭಾಮಂದಿರಕೆ ನಾಟಕ ಮಂದಿರವೇ ಹಿಗ್ಗಿ ಹಿಗ್ಗಿ ನಕ್ಕಿತು.

ಡಾ|| ಶಾಮರಾಯನಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಡಿಗೂ ಬಂದಿತು.

ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಡಾಕ್ಟರು ಶಾಮರಾಯರು ಟಿಕೇಟ್ ಆಫೀಸಿನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರು ಕಾದಿದ್ದರು ಗೊತ್ತೇ! ಅವರ ದನಾಖಾನೆಯ ಜವಾನ.

“ ಅಮ್ಮಾವ್ರು ಸಿನಿಮಾದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಮನೆಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನೀವು ಹೊರಡುವಾಗ, ಬೀಗದ ಕೈಯನ್ನು ಪಕ್ಕದ ಕಿಟಕೇಲಿ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಮರೆ ತ್ತಿದ್ದರಿ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತಿ. ಅದಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ಬೀಗದ ಕೈ ಕೊಟ್ಟೀರಾ ” ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದ.

ಆದರೆ ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸಭಾಮಂದಿರದಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಶಾಮರಾಯರು ಜಾಣರು. ಹಿಂತಿರುಗಿ ನಾಟಕ ನೋಡಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯತ್ತ ನಡೆದೇಬಿಟ್ಟರು.

ಬಂದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪೋಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಡಾ|| ಶಾಮರಾಯರು !

—ಪ್ರಸಾದ್.

ಕಾಮಣ್ಣ ಶಪಥಂ

ಕಣೆಗಲಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ
ಊರಿಗೆಲ್ಲ ಕಾಮಣ್ಣ
ಮೆಚ್ಚಿದ ಯೆಣ್ಣೆನ್ ಕೈಮ್ಯಾಗೆ
ಕೈಯಾನಿಕ್ತಾ ಅಂತಾನೆ

“ರಾಣೆ ನೀನ್ ಒಪ್ಪೆ ಅಂದ್ರೆ
ನಗ್ತಾ ನಗ್ತಾ ಬದಕ್ತೇನಿ—
ನೀನೇರಾ ಒಲ್ಲೇ ಅಂದ್ರೆ
ಸಾಯೋದ್ ಖಂಡಿತಾಂತೇನಿ”

ಕಣೆಗಲಳ್ಳಿ ಆ ಯೆಣ್ಣು
(ಬೋ ಜೆಂದುಳ್ಳಿ ಯೆಣ್ಣು)
ಕಾಮಣ್ಣನ ಕೈನ ಕೊಸರಿ
ಬಿಂಟ್ರು ಮೊಕಾನ ಮುದುರಿ

ಕಾಮಣ್ಣ.....?
ಆಡಿದ್ ಮಾತನ್ ಮ್ಯಾಗೆ
ಸತ್ತ.....
ಐವತ್ತೊರ್ಸದ್ ಮ್ಯಾಗೆ
(Kay Murray ಪ್ರೇರಿತ)

—ರಾಮಿ

ಬೇವನ್ನು ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿಸಿದೊಡೆಯದು ಕಹಿಯ ಬಿಟ್ಟೇತೇ ?
ತಂದು ಸುನರ್ಣವಕರಗಿಸಿ ಒಪ್ಪವಿಟ್ಟೊಡೆ ಕಳ್ಳತನ ತಪ್ಪೇತೇ ?
ಸಂದಿಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿವಚರಂಡಿಯಲಿ ಏನಾರ ಫೀನೈಲ ಹಾಕಿದೊಡೆ ಅದರ
ದುರ್ಗಂಧ ಬಿಟ್ಟೇತೇ ?
ನಾಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದಸಾಲಂಗಳನೆಲ್ಲವ ಎಲ್ಲರೂ ಮರೆವನಕ
ಕೋರ್ಟಿನಲಿ ಕಾನೂನಿನವಧಿಯು ಮುಗಿವನಕ
ಚಿನ್ನ ಹೊನ್ನಿ ನಾರ್ಜುನ ನಿನ್ನ ಶರಣೆಂಬುದ ಕಾಣೆ

ಗಾಂವರ ಗುಂಪಿ

“ವಿಮಾನ ಹತ್ತಿದರು”

ಮರುಳ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಸೊಗಸಾದ ಎಳೆನಿಂಬೆ ರಸದ ಪಾನಕ ಕುಡಿಸಿದರೆ ಮೀನಿನ ಹುಳಿ ತಿಂದು ಅದ ಸಂಕಟ ಕಸವಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ. AII ಕಂಟಾಜನದಲ್ಲಿ ತೂಕ ಅಳತೆ. ಸೀಟು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅತುರದಲ್ಲಿ ಕ್ಯೂ ನಿಂತಾಗ ಎಳೆನಿಂಬೆಗಳೆಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುವು? ಅವನ ತಲೆಗೊಂದು ಯೋಚನೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಹಾಗೂ ಮಂಕ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದ. ಅವನ ಕೈಲಿ ಪಾನಕ ಕುಡಿಸಿದರೆ ಎಳೆನಿಂಬೆ ಪಾನಕ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೆ?

" ಗುರುಗಳೇ ಕಸವಿಸಿ ಹ್ಯಾಗಿದೆ ಈಗ?.....ಮಂಕನಿಗೆ ಪಾನಕ ತರಲು ಹೇಳಲಿ ? "

“ ಈಗ ನೀನು ವಿಚಾರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕೊಂಚ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ತೆಪರನ ಹಾಗೆ ಹರಟಬೇಡ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸಾಮಾನ್ಯ ನೋಡಿಕೊ—ಎಳೆನಿಂಬಿ ...”

—ಎಂದು ಅವನನ್ನೇ ಬೈದರು. ಹೋಟಲು ತೋರಿಸಿದ ಗೂರ್ಖ ಗಾಂಪ ರೊಡೆಯರ—ಹಳದೀ ಡಮಾರ್ ಟ್ರಂಕು—ಕೆಂಬಳಿ ಹಾಸಿಗೆ—ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಚಿಂತಾಲಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟ. ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ತಂದ ಡಕೋಟಾ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟೇ ತೂಕವಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ತೂಕದ ಬಗೆ ಹಗರಣವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ಚಿಕ್ಕ ರೈಲು ಹತ್ತಿದ ಅನುಭವ ಡಕೋಟಾದಿಂದ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಮದರಾಸಿಗೆ ಹತ್ತುವ ದೊಡ್ಡ ರೈಲು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಬೊಂಬಾಯಿನಿಂದ ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಹಾರುವ ವಿಮಾನ.

ಮೊಂಬಾಯಿ ಸಾಂತಾಕ್ರೊಸ್ ವಿಮಾನ ರಾತ್ರಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ರಂಗೇಳ ತೊಡಗಿತು. ಗುಜು ಗುಜು ಗಲಾಟೆ ಹೆಚ್ಚಿತು ಹತ್ತಾರು ದಿಕ್ಕಿನ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಸೇರುವ ಜಾಗ—ಹೋಗುವನೊಬ್ಬನಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಬೈ ಬೈ ಹೇಳುವ ಬಂಧುಗಳು ಸಂತೆಯಂತೆ ಸೇರುವರು. ಕ್ಯಾಮಾರಾ ಹಿಡಿದ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರುಗಳು ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ದೂರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವವರ ಫೋಟೋ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು—ಹಾರಾ ವಾರುವವರ ಕೂಗು. ಮರಾಠಿ—ಗುಜರಾತಿ—ತಮಿಳು—ಸಂಜಾಬಿ—ಇಂಗ್ಲೀಷು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಚಿಪಿಚಿ ಮಾತುಗಳ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಗಂಟಲುಗಳಿಂದ ಹರಿದುಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ದೀಪ-ಗುಜುಗುಂಪಲು-ಈ ಗಲಾಟೆ ಫ್ಯಾಷಿನಿನ ವೆರೇಡೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೈಬೈ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯರು - ಮಡ್ಡಿಯನ್ನು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಿದ್ದರೂ ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಕೂಸು ಕನ್ನಡತಿಯ ಕೂಗು ಆ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬಾರದಿದ್ದುದು ಮಡ್ಡಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಲೋಪದಂತೆ ಕಂಡಿತು.

“ಎನೇ ಬರಲಿ ಕನ್ನಡ ಇರಲಿ”—ಎಂದು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದ. ಎಲ್ಲರೂ ಟಕೆಟ್ಟು ತೋರಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜಾಗದ ಚೀಟಿ ಪಡೆಯಲು ನಿಂತ ಕ್ಲೋಮಂದಿ ಚಕಿತರಾಗಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದರು. ಕನ್ನಡಮ್ಮ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಂತೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಮಡ್ಡಿ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ. AII ನೌಕರ ಈ ತಂಡದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ ಬೇಗ ತೊಲಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸಿ ಗಾಂಪರ ಗುಂಪಿನ ಎಲ್ಲ ಟಕೆಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ ಗುರ್ತಿಸಿ ಏರೋವ್ಲೇನಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕೂಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಟೆಕೊಟ್ಟು ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಈ ಅಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಲಾಂಜಿಗೆ ಹೋಗಲು ಹೇಳಿ ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಕಡೆ ಆತ ತಿರುಗಿದ.

ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಚೀಟಿಕಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಗಾಂಪರೊಡೆಯರು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. Bom-Lond ಎಂದು ಬರೆದಿತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲಿದ್ದ ನಂಬರೇ ಇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ರಸೀತಿಯ ಮೇಲೂ ಇತ್ತು.

ಅತ್ತಕಡೆ ಮಡ್ಡಿ ಏನೋ ಭಾವಣ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ತಮ್ಮ ಮಠದ ಮುದ್ರೆ—ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ, ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ಹಳದೀ ಡಮಾರ ಟ್ರಂಕಿಗೆ ಕುಂಬಳ ಕಾಯಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಚೀಟಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ—

“ರೀ ರೀ—ನಮ್ಮ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಡೆಮಾಸ್ಟ್ರೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಇಳಿಸಿಕೊಂಡರೇನು ಗತಿ”—ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಆ AII ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಸೀಡಿಸಿದರು ಗಾಂಪರೊಡೆಯರು.

“ನೀವೇನೂ ಭಯಪಡಬೇಡಿ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಕಸ್ಟಮ್ಸ್ ಕಟಾಂಜನದವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೇ ಬರುತ್ತದೆ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಕಸ್ಟಮ್ಸ್‌ನವರು ಕಾದಿದ್ದಾರೆ”

—ಎಂದು ಅಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟ ಆ AII ನೌಕರ. ಗಾಂಪರೊಡೆಯರು ಮಡ್ಡಿಯ ಈ ಧಂಧಲೆ ಏನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಲು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿನಕ್ಷೆಯ ಟೈಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದ ಬೂಡ್ಸುಜಾಡ್ಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ಮಡ್ಡಿ ಸೋಫಾದಮೇಲೆನಿಂತು.

“ಮಹನಿಯರೇ ನಿಮ್ಮ ಮಠಾಧಿ-ಇಂಗ್ಲೀಷು-ಗುಜರಾತಿ-ಗಳುಮಾತ್ರ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ ಕನ್ನಡ—ಕನ್ನಡಭಾಷೆ ಕಸ್ತೂರಿ ತಿಳಿಯತೇ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಗ್ರೇಜಿಯರಿಗೂ ಅರಿವು ಮೂಡಲೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ನಾನು ಗಾಂಪರೊಡೆಯರ ಮಠದವರು ಗುರುಗಳೊಡಗೂಡಿ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ—ಪೇಪರಿನವರೇ ನಿಮ್ಮ ಪೇಪರಿನ ಮಾಲೀಕನ ಭಾವವೈದ ಹೋದುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ದಪ್ಪಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತೀರಿ—

ನಾವೂ ಮುಖ್ಯ ಅನ್ನೋದನ್ನ ಗಮನಿಸಿ—ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರೇ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆದು ಪೇಪರಿಗೆ ಕೊಡಿ—ಹಾರದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೇ ನೀವಾದರೂ ಮಾರಾಟವಾಗದ ಹಾರಾ ಹಾಕಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ—ಸ್ವಾರ್ಥರ ಗುಂಪಿಗೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ ನಮಗೆಬೇಡವೇ—ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ನಮ್ಮ ಮಠಕ್ಕೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಬೇಡವೇ—ಅಗೋ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಗಾಂಪರೊಡೆಯರು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಗಾಂಪರೆಂದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ—ನೀವುಗಳು ಬುದ್ಧಿವಂತರೆಂದುಕೊಂಡು ಗಾಂಪರಿಗಿಂತ ದಡ್ಡರಂತೆ ವರ್ತಿಸುವಿರಿ. ನಮ್ಮ ಧೈರ್ಯ ನಿಮಗಿಲ್ಲ ಗುರುಗಳೇ ಬನ್ನಿ—ಶಿಷ್ಯರಿರಾ ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ....” ಎಂದು ಉದ್ವೇಗದಿಂದ ಕೂಗಿ ಗಾಂಪರೊಡೆಯರನ್ನು ಸೊಫಾದಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ—ಅಲ್ಲೇ ಹಾರಾ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದ ಹೂವಾಡಿಗನಿಂದ ಹಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ—ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರನಿಗೆ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯುವಂತೆ ಹೇಳಿದ ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಆಯಿತು—ಹಾರಾಮಾರುವವನಿಗೆ ಮರುಳ ಹಣತೆತ್ತ. ಮಡೆಯ ಬುದ್ಧಿವಂತ—ಹಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿ ಹೂವಾಡಿಗನಿಗೇ ಮತ್ತೆ ಅರ್ಧ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಿದ. ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರನು ಮಡ್ಡಿಯ ಕೋಟುಕೇಳಿದ ಮರುಳನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಚಿತ್ರಕ್ಕೂ ದುಡ್ಡು ಕೊಡಿಸಿದ ಮಡ್ಡಿ. “ನನ್ನೂರ ಪೇಪರಲ್ಲಿ ಇದು ಬರುತ್ತೈ?” —ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಮಂಕ.

“ನಿನ್ನೂರ ಪೇಪರಿಗೆ ಕಳಿಸುವೆ ನಿಮ್ಮ ಲಂಡನ್ ವಿಳಾಸಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸುವೆ”—ಎಂದಾಗ ಮಡ್ಡಿ ಗುರುಗಳನ್ನು ವಿಳಾಸ ಕೇಳಿದ.

“ಕೇರ್ ಆಫ್ ಮೇಯರ್ ಲಂಡನ್ ಸಿಟಿ—ಎಂದು ಕಳಿಸಿದರೆ ಸಾಕು”— ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಗುರುಗಳು.

“ಗುರುಗಳೇ ಹೇಗಿದೆ ಸಂಭ್ರಮದ ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆ!—ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡಿದರೇ ಈಗ ಬಚಾವು”

“ಬಾಯಿ ಇದ್ದವರು ಬರದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದರು—ಎಂಬ ವಚನ ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ?”

“ಗುರುಗಳೇ ತಾವು ನನಗೆ ಕೊಂಚ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ—ನಾಲಿಗೆಗೆ ಬಿಡುವು ದೊರಕಿಸಿಬಿಡಿ ಸಾಕು ಇಡೀ ನಮ್ಮ ಪ್ರವಾಸ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಾಗೋ ಹಾಗೆ ಬಂಬ್ಲಿ ಬಜಾಯಿಸ್ತೀನಿ”

“ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಫೋಟೋ—ನಾವು ಹೊರಟ ಸುದ್ದಿ ಪೇಪರುಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆಯೇ?”

“ದಬಾಯಿಸಿದ್ದು ನೀವು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇ—ಈ ಪೇಪರಿನವರಿಗೆ ದಬಾಯಿಸ್ತೀ ಇದ್ರೆ ಅವರು—ಅವರ ಮಾಲೀಕರ ಕಾಕಾವುಡಿ—ಅವರು ಸೀನಿದ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿಯೇ ಪುಟ ತುಂಬಿಸ್ತಾರೆ....ಇಷ್ಟರ ಮೇಲೆ ಅವರು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ—ಬೇಡ ನಮ್ಮ

ಮತದ ಪ್ರಚಾರದ ಅಂಗವಾಗಿ 'ಗಾಂಪವಾಣಿ' ಅನ್ನೊ ಪತ್ರಿಕೆ ನಾವೇ ಹೊರಡಿಸಿದ ರಾಯಿತು”

“ನಿಜ—ಮಡ್ಡೀ ನೀನು ಈಚೆಗೆ ಬಹಳ ಚುರುಕಾದೆ ...ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೇ ಜಿಹ್ವೆ ಹರಿದುಬಿಡುತ್ತೀಯೆ”

“ನಮ್ಮ ಶಂಖ ನಾವು ಉದಿದರೇ ಚೆನ್ನ ಗುರುಗಳೇ ...”

“ಶಹಬ್‌ಖಾನ್ ಶಿಷ್ಯ” —ಎಂದು ಮಡ್ಡಿಯ ಬೆನ್ನುತಟ್ಟಿದರು ಗಾಂಪರೊಡೆಯರು. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಡ್ಡಿ ಪಟ್ಟಣದ ಶಿಷ್ಯನಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದದ್ದು ಮರುಳ—ಮಂಕ—ಮಡೆಯರನ್ನು ಮೂಗು ಕೆಂಪಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸಾಂತಾ ಕ್ರಾಸ್ ವಿಮಾನನಿಲ್ದಾಣದ ಲೌಡ್‌ಸ್ಪೀಕರು “ನಿಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಏರ್ ಇಂಡಿಯಾ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷಿನಲ್ ಫ್ಲೈಟ್ ನಂಬರ್ 109 ನಲ್ಲಿ ಡೆಮಾಸ್ಟ್ರನ್—ವ್ರಾಗ್—ಡಸೆಲ್ ಡೊರ್ಟ್—ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಹೊರಡುವ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಕಸ್ಪಂಮ್—ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ಗಳ ಕಟ್ಟಳೆ ಮುಗಿಸಿ ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಹತ್ತಲು ತಯಾರಾಗಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿತು.

ಗಾಂಪರೊಡೆಯರು ಶಿಷ್ಯರುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಮಂದೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟ ಕುರುಬನಂತೆ ಹೊರಟರು. ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಶಿಷ್ಯರು ಹೊರಟರು.

ಸಾಲಾದ ಬೆಂಚುಗಳ ಹಿಂದೆ—ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಳಿಯ ಉಡುಪಿನ ಪೋಲೀಸರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಕಸ್ಪಂಮ್ಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಂದೆ ನಿಂತರು ಗಾಂಪರೊಡೆಯರು.

“ನಿಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳು ಯಾವುದು?” ಎಂದು ಕದನ ಕುತೂಹಲದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಆ ಕಸ್ಪಂಮ್ಸ್ ಆಳು. ಕುಂಬಳ—ಥಮಾರಾಟ್ರಂಕು ಕಂಬಳಿ ಹಾಸಿಗೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು.

“ಏನೇನು ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?”

“ಇವೆ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ—ಇತ್ಯಾದಿ”

“ದುಡ್ಡು ಎಷ್ಟಿದೆ? ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಒಯ್ಯಬಾರದು”

—ಗುರುಗಳ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದ ಪರ್ಮ್ ತೆಗೆದರು ಶಿಷ್ಯರುಗಳ ದುಡ್ಡಿಲ್ಲ ಕಲೆಹಾಕಿ ಎಣಿಸಿದಾಗ ಹಣ ಇನ್ನೂರ ಏವತ್ತು.

“ಇನ್ನೂರಾ ಏವತ್ತಿದೆ ...75 ಯಾವ ಮೂಲೆಗೆ—ನಾವು ಆರುಮಂದಿ ಇದ್ದೀವಿ” —ಎಂದು ಪೇಚಾಡಿದರು ಗುರುಗಳು.

“ ಹ ಹ ಹ ಹ ಹ....ಹಾಗಲ್ಲ—ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ 75 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು.—ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಂದ ಅಲ್ಲ ” ಎಂದು ಗುರುಗಳ ಗಾಬರಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ ಆ ಕಸ್ತೂರ್ಮಾ ಆಳು. ಆ ಕಸ್ತೂರ್ಮಾನವನಿಗೆ ಈ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಮೇಲೆ ಗುಮಾನಿ ಬಂತು. ಚಿನ್ನವನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಾಗಿಸುವ ಸಂಚಿರಬಹುದೇ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಬಂತು.

“ ಇದರಲ್ಲೇನಿದೆ ? ” ಗರ್ಜಿಸಿದ ಆತ. ಗಾಂಪರೊಡೆಯರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಅನುಮಾನ ಬಂತು.

“ ಮರುಳಾ ಇದರಲ್ಲೇನಿದೆ ”—ಎಂದು ಅವರೇ ಕಸ್ತೂರ್ಮಾನವರಂತೆ ಕೇಳಿದರು.

“ ಕುಂಬಳದ ತಿರುಳು—ಬೀಜ—ಎಳ್ಳೆತಿರುಳು ತುರಿದು ಅಣಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸೊಗಸಾದ ಧಂರೋಟಾಗುತ್ತೆ—ಹೆಚ್ಚಿ ಹೋಳು ಮಾಡಿದರೆ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಹುಳಿ ” —ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮರುಳ.

“ ಇದರಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನವಿದೆಯೇ ? ”

“ ಚಿನ್ನ !....ಛ ಛ—ಅದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಮರಾಯಾಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೆವು—ಲೇವಾ ದೇವಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು ”—ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದರು.

—ಭಾರತಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನ ಕದ್ದು ತರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಚಿನ್ನ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕದ್ದು ಸಾಗಿಸುವರೆ ? ಇವನಿನ್ನೂ ಅನನುಭಾವಿ ಕಸ್ತೂರ್ಮಾನವನಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿದರು.

ಚಾಕುವಿನಿಂದ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಕೊಯ್ದು ನೋಡಿದ ಆ ಕಸ್ತೂರ್ಮಾನವ. ಅವನು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರ ಮಡೆಯ ಮಂಕರ ಹೆಗಲಿಗೆ ಕುಂಬಳದ ಹೋಳು ಏರುವಂತಾಯಿತು ಅಷ್ಟೆ.

ಕಸ್ತೂರ್ಮಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿದು—ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ನ ಫೋಟೋಮುಖನೋಡಿ ವೈದ್ಯರು ಮುಖನೋಡಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿದರು ಗಾಂಪರೊಡೆಯರನ್ನು.

ಸೀತಳಗಾಳಿ ಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಬಣ್ಣದ ದೀಪ—ವಿಮಾನದ ಇಂಜಿನ್ ಸದ್ದು ದೂರದ ಲಾರಿ ಸದ್ದು—ವಿಶಿಷ್ಟವಾತಾವರಣ ನೋಡಿ ಗಾಂಪರೊಡೆಯರು ಅವರ್ಣ ನೀಯ ಆನಂದಪಟ್ಟರು. ದೂರದಲ್ಲಿ AII ವಿಮಾನ ನಿಂತಿತ್ತು. ಪೆಟ್ರೋಲು ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಮಾನದ ಹೆಸರು “ ಅಯೋಧ್ಯಾರಾಣಿ ”....ವನವಾಸವೇ ಗತಿಯೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಶಿಷ್ಯರೊಡಗೂಡಿ ವಿಮಾನ ಹತ್ತಿದರು.

ದಾಶರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್

ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ !

ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

ಅ. ನ. ಕೃ. ರವರ ಹೊಸ ಕಾದಂಬರಿ

ಕ ಬೈ ಣ ದ ಕಾ ಗೆ

(ನಗ್ನ ಸತ್ಯ.....ಅಪರಂಜಿ .....ಕಳಂಕಿನಿ)

ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮುಂದಿನ ಭಾಗ

ತ್ರಿವರ್ಣ ಚಿತ್ರ

ಬೆಲೆ : ಎರಡೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ

★

ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ

ಪಾ ತ ರ ಗಿ ತ್ತಿ

ತ್ರಿವರ್ಣ ಚಿತ್ರ

ಬೆಲೆ : ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ

— ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿವೆ —

ಅ. ನ. ಕೃ. ರವರ

★ ರೂ ಪ ಶ್ರೀ ★

★

ತ. ರಾ. ಸು. ರವರ

ಒ ಮೈ ನ ಕ್ಕ ನ ಗು

★

ತ್ರಿವೇಣಿಯವರ

● ಅ ಪ ಜ ಯ ●

★

ಇತರ ಸುದರ್ಶನ ಪ್ರಕಟನೆಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾಶಕರ

ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ನಮಗೇ ಬರೆಯಿರಿ.

ಎಂದಿನಂತೆ ಇತರರ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು

ನಮ್ಮಲ್ಲಿವೆ : ವಿಚಾರಿಸಿರಿ.

ಸು ದ ರ್ಶ ನ ಪ್ರ ಕಾ ಶ ನ

ಕಾರಾನಿವಾಸ

ತಿಪಟೂರು.

For 3 way Beauty Treatment....

RAJA
SNOW

AMLA HAIR OIL , KASTURI SOAP

MANYAM & CO. BANGALORE MADRAS MADURAI BOMBAY

FAS

Koravanji, July 1960

VITOFERRIN

HYDRE INDUSTRIAL & TESTING LABORATORY LTD. MALLSWARAM BANGALORE

ವೈಟೋಫೆರಿನ್

(ಆಧುನಿಕ ಶಕ್ತಿವರ್ಧಕ ಟಾನಿಕ್)

ಇದರಲ್ಲಿ "ಎ" "ಬಿ" ಮತ್ತು "ಡಿ" ಎಂಬ ವೈಟಮಿನ್‌ಗಳೂ, ಐರನ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಮುಂತಾದ ಲೋಹ ವಿಶೇಷಗಳೂ, ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ತಾಮ್ರವೂ, ಮತ್ತು ಮಾಲ್ಟಾಸಾರ, ಜೇನುತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಒಂದು ಅಮೃತವಾನ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಹಶಕ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಕಲ ಔಷಧಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಇದೆ. ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಎದ್ದವರಿಗೂ, ಬಸುರಿ ಬಾಣಂತಿಯರ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯಕ್ಕೂ ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಔಷಧ. ಸೇವಿಸಲು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಮಧುರವಾಗಿಯೂ ಇದೆ

ತಯಾರಕರು:

ದಿ ಮೈಸೂರು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಟ್ರೇಡಿಂಗ್

ಲ್ಯಾಬೋರಟರಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್,

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ - - - ಬೆಂಗಳೂರು 3

Printed by B. S. Iyengar Bangalore City

Publisher—B N Gupta

Editor—M Sivaram